Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metų:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstituczijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsiraszant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą priduoti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 15 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 13 Balandžio (April) 1900 m. Metas VIII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Anarchija sztete Kentucky dar wis ne pasibaigė, sztetą waldo wis dar du prieszingų partijų gubernatorisi. Nors apeliacijos sudas pripažino demokratiszką gubernatorių, bet republikoniszkas ne pasitraukia isz kapitoliaus, jis atsiljepė į augsztesnį sudą. Nežinia dar, ar panorės pasiduoti nusprendimui augszcziausio sudo, jei nusprendimas ne iszpuls ant jo naudos. Isz wisko matyt, kad partijos sztete Kentucky stengiasi nesutikimus traukti iki ateinanczių szį rudinį prezidento rinkimų. Nežinia wien, ar galima bus teip ilgai anarchiją palaikyti; czia dabar waldžių nieks ne klausa so.

Kadangi Chinuose apsireiszkė nekentimas swetimtauczių, kam pritaria ir randas, tai wisos didesnės Europos wieszpatystės pasikwietė ir Ameriką eiti isz wien. Pasiuntiniai Anglijos, Prancuzijos, Amerikos, Maskolijos ir Wokietijos wienbalsiai pareikalawo nuo Chinų rando suwaldymo neprilankių europiecziams partijų. Jeigu tas ne bus padaryta į paskirtą laiką, tai minėtos wieszpatystės atsiųs sawo kariauną ir iszsodys ją Chinuose ant apgynimo sawo reikalų paskirtuose Chinų wieszpatystės krasztuose. Isz to matyt, jog Europos wieszpatystėms pasisekė įtraukti ir Ameriką į sutartį ant pasidalinimo Chinų. Rodosi lyg, kad toje sutartis Europos ir Amerikos butų ne wien priesz Chinus, bet ir priesz Japoniją, kurią apkaltina už palaikymą neprilankių europiecziams partijų Chinuose.

Amerikos laikraszcziai buwo pagarsinę, buk randas Amerikos pirko nuo republikas Peru salas Galapagos; randas wienok paskutinės republikos sako, kad tas yra neteisybė, kad terp jos ir Sziaurinės Amerikos ne padaryta iki sziol nė jokia sutartis. Danijos laikraszcziai teiposgi užgina ir apie galutiną pardawimą Amerikai Daniszkų waldybų ant Antilių salų. Klausymas tas dar ne buwo perkratinėjamas Danijos parlamante ir jo dar ne priimtas.

Ant salų Filipinų karė wis traukiasi sawo keliu. Czia atsitikė per paskutinę sanwaitę keli susirėmimai, bet jie, žinoma, ne turi didelės wertės ir mažai sweria ant tolesnės karės wedimo. Amerikoniszkas wirsziniąkas jenerolas Otis bus atszauktas nuo Filipinų, o jo wietoj paskirs kitą. Apie Aguinaldą dabar raszo, buk jis iszkeliawo swetur ir bug dabar yra angliszkoj waldyboj Singhapur ir isz czia duoda prisakymus Filipinų pasikėlėliams kariaujantiems su amerikonais.

Pietini Afrika.

Karė pietinėj Afrikoj traukiasi toliaus. Nežiurint ant kelis kartus didesnių angliszkų pajiegų, dar wis nieks ne gali pasakyti, kaip gali pasibaigti kowa terp liuosybės apginėjų ir užpuolikų norinczių wisą swietą sawo wergais padaryt. Roberts rods su deszimtį kartų didesnėms pajiegoms negu priesz jį stowėjo burų, įsiweržė į Oranijos republiką ir užėmė jos sostapilę miestą Bloemfontein, bet isz czia toliaus ne gali nužengti, nežinia tikrai dėl kokių priežasczių. Dabar specijaliszki laikraszcziai užmeta lordui Roberts daug klaidų, o apie lordą Kitchenerą wisai ne kalba, kadangi paskutinis, atsiradęs priesz sumanesnius prieszus, negu buwo beweik beginkliai nuožmi derwiszai, iki sziol ant karės lauko niekur neatsižimėjo. Roberts, atėjęs su kelis kartus skaitlingesne negu burų pajiegos angliszka kariauna, apsistojo mieste Bloemfonteine, o dabar jis isz wisų pusių burų apsiaustas. Rods jų nėra teip daug, kad jie galėtu stoti į muszį su wisoms Robertso pajiegoms, bet užpuola ant mažesnių dalių i tokias sumusza. Pereitą sanwaitę raszėme, kad wisai netoli Bloemfontein net 11 anglijonų kanuolių pateko burams; jie paėmė 200 anglijonų į nelaiswę. Prietaisos wandens traukimo likosi burų paimtos ir dabar mieste Blomfontein pradeda pritrukti wandens. Rods porą dienų wėliaus anglijonams pasisekė apsiausti mažą burų pulkelį wedamą garsaus prancuziszko jenerolo Villebois, susidedantį isz 50 žmonių. Burai gynėsi per 6 walannas priesz kelias deszimtis kartų skaitlingesnę angliszką kariauną; tame muszyje Villebois ir 7 burai likosi užmuszti, kiti gi pateko į nelaiswę. Nuotrotos tai ne mažos ypacz, kad pražuwo Villebois, kuris buwo wienas isz geriausių karės wedėjų, jis buwo geriausių rodinįku jenerolo Jouberto. Ant rytojaus užtai burai paėmė didesnę angliszkos kariaunos dalį susidedanczią isz szeszių rotų kariaunos, isz kurių nieks ne isztruko. Skaitlius angliszkų nelaiswių esanczių burų rankose dabar didesnis negu skaitlius nelaiswių burų, prie to priskaiczius net wisus burus paimtus su jenerolu Cronje. Dalis burų nelaiswių mieste Simontown stengėsi pabėgti. Jie iszszoko isz trukio ir kėlioms deszimtims isztikro pasisekė pabėgti, kitus wienok sugawo. Wienas bėgantis likosi užmusztas.

Pusantro tukstanczio burų nelaiswių iszgabeno ant salos Szw. Helenos; kaip sako, terp iszgabentų yra ir jenerolas Cronje. Angliszkame parlamente buwo pakeltas klausymas apsimainymo nelaiswiais, kadangi burai turi daugiaus sawo rankose anglijonų negu tie burų, bet angliszki ministeriai atsakė, kad jie ne mislyja dabar apie apsimainymą. Iszsiuntimas ant salos Szwentos Helenos paimtų su jenerolu Cronje burų suerzino wisą randą abiejų pietinės Afrikos republikų: prezidentas Krueger, atlygindamas už tai, žada wisus angliszkus nelaiswius, koki dabar yra Pretorijoj, iszsiųsti į nesweikiausią Transvaaliaus dalį.

Kaip stowi dalykai angliszkose waldybose, tikrai nežinia. Anglijonai garsina, buk pasikėlę czia priesz angliszkas waldžias holandiszkos kilmės kolionistai pasiduoda anglijonams, atiduoda ginklus; bet kitų krasztų laikraszcziai garsina, kad wisose angliszkose waldybose pilna pasikėlėlių. Po Mafeking burai wėl sumuszė pulkaunįką Plumer traukiantį į pagelbą tam miestui. Muszyje anglijonai nužudė 600 kareiwių užmusztų, paszautų ir paimtų į nelaiswę.

Europos žinowai per laikraszczius ne pranaszauja greito pasibaigimo karės, o yra net toki, kurie lordui Roberts su jo kelis kartus už wisą burų skaitlių skaitlingesne kariauna pranaszauja jo traukime ant Pretorijos tokią jau prapultį, kokia pasiekė Napoleoną Maskolijoj 1812m.

Ar tos pranaszystos iszsipildys, negalima dabar nieko žinoti. Kadangi wienok anglijonai gali į Afriką sutraukti didelę kariaunos daugybę, dabar czia plaukia 30000 naujų kareiwių, tai wisgi ant galo per sawo skaitlingumą anglijonai turės wirszų paimti. Pretorijoj stowi po ginklu wisi gywentojai, net moterys griebėsi jau už karabinų, o jos szaudo ne prasczias už wyriszkius. Tuom tarpu Maskolija gabena wis daugiaus kariaunos į widurinę Aziją, ant Afganistano rubežių. Maskoliszki laikraszcziai twirtina, kad terp Maskolijos ir Japonijos nėra nė jokių nesutikimų. Jeigu isz tikro teip, tai mobilizawimas maskoliszkos kariaunos ir laiwynės ne priesz Japoniją, bet turbut priesz Angliją parengtas. Jeigu isztikro užgimtu kowa terp Anglijos ir Maskolijos Azijoj, pirmutinei atseitu melsti kitų krasztų tarpinįkystės ant sutaikymo jos su burais.

Pereitos sanwaitės mieste Bruxelley, Belgijos sostapilėj, 15 metų waikyszczias Sipido szowė du kartu į keliaujantį į Daniją Anglijos sosto įpedinį kunigaiksztį Walijos, bet szuwiai ne pataikė. Szowėjas likosi suaresztuotas ir sako, kad norėjo kunigaiksztį užmuszti už karę pietinėj Afrikoj. Matyt, kad tame beproczio darbas, nes jeigu sukalbinįkai butų norėję kunigaiksztį užmuszti, tai jie tą darbą ne butų pawedę mažam waikui.

Anglijos karalienė lankosi dabar Airijoj. Mat per sawo atsilankymą į jos rando skriaudžiamą krasztą, ji tikisi airius prie sawę patraukti. Ar airiai pasiduos į kilpas, galima abejoti. Rods Airijos sostapilėj karalienę sweikina gana iszkilmingai, bet ne airiai, tik anglijonai: mergaites, ant karalienės priėmimo aprengtas baltais drabužiais, airiai apdrabstė dumblu.

Prancuzija.

Artinasi laikas atidarymo parodos Paryžiuj, kuri oficijaliszkai, nors wiskas dar ne bus į laiką parengta, taps atidaryta priesz paczias welykas. Į Paryžių keliauja isz wisų swieto krasztų didelė daugybė žmonių. Isz parodos prancuzai, ypacz paryžionys, nuo sweczių tikisi surinkti tiek pinigų, kiek Prancuzija už nepasekmingą karę užmokėjo Wokietijai 1871m. Dėl parodos Prancuzijos randas saugojasi didesnių nesutikimų su kitais krasztais, kadangi tas galėtu užkenkti parodai. Dabar į Prancuziją keliauja daugiaus isz kitų krasztų sweczių negu prancuzai laukė. Nežingeidu, kadangi daugelis žmonių nori pamatyti ne tik parodą bet teiposgi gražiausią ir linksmiausią ant swieto miestą.

Nežiurint ant parodos, Prancuzija drutina sawo kariszkas pajiegas, ypacz gi laiwynę. Sutweria atskirą kolionijaliszką armiją ant apgynimo kolionijų nuo prieszų. Karės ministeris sawo kalboje Paryžiuje iszsitarė, jog jis gali užtikrinti gywentojus, kad į Prancuziją nė nuo jurių, nė nuo sausų rubežių nė joks prieszas ne gali įsigriebti; portai teip ėsą sudrutinti, kad į juos nė drucziausia prieszų laiwynė ne gali įplaukti.

Nors saugojasi erzintiesi su kaimynais, bet platina waldybas kituose krasztuose ant kiek tik galima be susipykimo. Į pietus nuo Algerijos užėmė kelis naujus oazus, pagriebė szmotą žemės nuo Morokko. Randas to kraszto užprotestawo priesz tokį Prancuzijos pasielgimą, bet kad įsipainiojusi į karę su burais Anglija ne gali dabar už Morobko užtarti, tai prancuzai ne paiso ant protesto, laiko užimtus krasztus ir isz jų ne pasitraukia.

Wokietija.

Wokiszkose waldybose wakarinės Afrikos Kamerune pasikėlė gywentojai. Buwo czia jau keli susimuszimai pasikėlėlių su wokiszka kariauna. Susimuszimuose turinti gerus ginklus kariauna pergali pasikėlėlius, bet kad kariaunos czia ne daug, tai ji ne drysta traukti į widurius pasikėlusių apskriczių. Gubernatorius pareikalawo atsiuntimo daugiaus kariaunos, kadangi su ta, kokią turi, negali kėsintiesi traukti toliaus nuo miestų. Tuom tarpu gi maisztai platinasi, apima wis didesnius apskriczius, gal ant galo iszsiplatinti ant wisos waldybos. Wokiszki misijonieriai garsina per laikraszczius, jog pasikėlimus tuos pagimdė pats wokiszki urėdnįkai sawo nežmoniszku su cziabuwiais pasielgimu. Wokiszki urėdnįkai laikė cziabuwius už wergus, o įpuolę į skolas, wedė tiesiog wergais prekystą, pardawinėjo cziabuwius kaip gywulius specijaliszkiems wergų prekėjams.

Sutarties kaslink muitų terp Amerikos ir Wokietijos wisgi dar nėra ir turbut tie krasztai ne greitai susitaikys. Wokietijos iždo ministeris apreiszkė, kad muitai ant swetimų taworų ne bus numažinti, gal but kalba tik apie jų pakėlimą ant taworų isz tų krasztų, kurie uždėjo didesnius muitus ant Wokietijos iszdirbimų. Taigi matyt, kad Wokietija rengiasi atmokėti Amerikai tuom paczin, ką padarė Amerika, taigi pakėlti muitus ant amerikoniszkų taworų.

Isz Lietuwos.

—o—

Isz Peterburgo.

Ministerija widaus dalykų užtwirtino įstatymus Petropilės Lietuwių draugystės sawitarpinės paszelpos. Pagirtinas tai darbas wyrų, kurie pasirupino apie įsteigimą tos draugystės. Geistina butų, kad ir kitų miestų Lietuwiai pasirupintų apie tai. Tokios draugystės, apar pinigiszkos paszelpos, atnesza dar tą naudą, kad žmonės pripranta prie draugijiszko gywenimo, iszsidirba supratimas apie bendrus reikalus ir abelną gerą, kas teip yra reikalinga ir ko teip dar truksta musų lietuwiams.

Ministerija apszwietimo užtwirtino palikimą Apolino Norwaiszo: 10000 rubl. dėl stipendijos studentui Warszawos uniwersiteto ir 9000 rubl. dėl stipendijos gimnazistui pirmos wyriszkos gimnazijos Warszawoj; tos stipendijos pirmucziausiai turi but iszduodamos Norwaiszo giminaicziams; jų-gi neėsant, nepasiturinczіam studentui gimnazistui katalikui isz Wilniaus arba Kauno gub. paeinacziam. Reiktų lietuwiams turėti artimesnias žinias apie tas stipendijas ir pasistengti gauti jas. Užraszytojas isz prawardės lietuwys, tai-gi ir priderėjo jam į užraszą įdėti, juog stipendijos turi but lietuwiams paskiriamos. Kiek žinoma, daug pinigų lietuwių užraszytų dėl musų kraszto mokslan einaczios jaunuomenės tenka tokiems lenkams, arba kaip jie sawę wadina, "polak z Litwy". Teip antai a. a. Augustinawyczia paliko daug pinigų teip, kad wien procentų kasmet sueina į 4—5 tukstanczius; tuos pinigus dabar paskiria Spasawyczius, žinomas juristas, Borszczowas ir da keli Petropiliecziai. Ikeziol isz to palaikimo naudojosi wien tik lenkai. Kadangi wieną syk prie Borszczowo kreipėsi wienas studentas lietuwys nemokąs lenkiszkai, tai Borszczowas ir gawęs kuo geriausius atsiszaukimus nuo sau isztikimų žmonių apie tą studentą, jokios paszelpos ne dawė ir buwo labai pasipiktinęs, kad studentas lietuwys nemoka lenkiszkai. Priderėtų Petropilės studentams lietuwiams nors tiems, kurie moka lenkiszkai, reikalauti nuo Borszczowo ir kompanijos paszelpos isz pinigų Augustinowyczіaus paliktų.

(Isz Varpo).

Isz Wilniaus.

Wilniuje neseniai tapo atidengta "Ukiszka draugystė", kurios teip ilgai laukė szio apskriczio dwarponiai. Bet wargu galės jie naudotiesi isz tos draugystės: wisa rėda papuola į rankas wietinių didžponių — aristokratų. Czion nerasi nė wietinės biednesnės szlėktos; prisiraszymas prie draugystės kasztuoja 15 rubl., o metinis sanario įneszimas ir-gi 15 rubl. Ant pirmo susirinkimo szios "Ukiszkos draugystės" ne kurie sanariai pakėlė protestą priesz teip augsztą mokestį dėlei norinczių pristoti, bet nuo pirmsėdžio, marszalkos grapo Adomo Pliaterio, sulaukė gana sziurkszto atsakymą, jog szis augsztas mokestis užtwirtintas su tuom mieriu, kad į draugystę neįsispraustų wisoki nususėliai (wszelka holota). Siekiai ir dwasia draugystės per tai iszsiaiszkina — tai ponai, kurie mano pagerinti sawo buwį ir kuriems reikalai kraszto wisai ne guli ant szirdies.

Bažnyczioj Szw Mikalojaus ražanczius ir kitas giesmes lietuwiszkai lietuwiai pradėjo giedoti. Pirmiaus toj bažnyczioj, kame buwo tik wienos miszios rytmetyj, jokių giesmių nebudawo. Apie lietuwiszką giedojimą pasklido jau žinios terp kunigų. Isz pradžios jie manė, juog pagiedos ir perstos, bet kada szie giedojimai wis labiau buwo lankomi, kada jie persikėle da ir į bažnyczią Misijonorų, kuri yra ant Belmonto, tai toksai apsireiszkimas pradėjo jau pykinti kunigus. Jie pakurstė mieszczionis neapleisti sawo lenkiszkos kalbos, ir 16-oj dienoj sausio bažnyczioj Szw. Mikalojaus kunigai lenkiszkai užtraukė "Święty Boże". Buwusiejie lietuwiai atsakė, žinoma, lietuwiszkai ir teip su pritarimu wargonų wisa suplikacija liko-pagiedota. Matyt, pati kunigija nori priwesti prie bažnytinių waidų, koki buwo Wilkmergėje. 22oj dienoj sausio bažnyczioj Misijonorų, atminimui a. a. Kudirkos, buwo užpirktos ekzekwijos; czion jau ne tik žmonės, bet ir kunigas lietuwiszkai giedojo. Toki yra pirmi žingsniai musų kowos.

Primįsiu czia da apie myrį pagrįžusio isz Viatkos Michalauskio, kuris už sawo weikimą terp wietinės jaunuomenės ir darbinįkų, buwo isztremtas ten ant 3 metų. Stiprus isz prigimimo szis wyras įgawo ten sausligę ir sugrįžęs Wilniun, antroj dienoj po sugrįžimui pasimirė. Paėjo nuo Wilkmergės. Pulkelis draugų ir pažįstamų susirinko atiduoti jam paskutinę garbę. Liko pakastas ant kapų Rossos, kame pirmą syk po kelių deszimczių metų buwo pagiedota lietuwiszkai "Aniolas Diewo."—

(Isz Varpo).

Isz Rygos.

29 d. sausio szio m. likosi czion įrengtas lietuwiszkas spektaklis. Buwo perstatyta nauja originaliszka drama "Meilę suardyt — tai nuodėmę pagimdyti." Apszcziai susirinkusiai publikai spektaklis begalo patiko. Isz džiaugsmo kuo ne sudraskė į dalis musų talentuotų artistų, o labiausiai puikiausiai loszusią p. J. (isz Sziauliu). Ant swetimtauczių wakaras padarė gana gerą įspudį: latwiai po spektakliui stengėsi wisur parodyti, mums kaipo wientaucziams, sawo kraszto simpatiją. Protingesniejie gudai linkėjo mums ir gi gero pasiwedimo. Kaslink lenkų, tai nekurie isz jų iszsitarė sekancziai: "asz pirmiaus maniau, juog wien tik wirėjos waiksztinėja ant spektaklių.

(Isz Varpo).

Praktiszkas sunaudojimas miesto mėszlo.

Miestų mėszlą dideliuose miestuose, tame ir Chicagoj, suwaro į bėgaczius wandenis ir per tai žemdarbiai isz to ne turi naudos. Teip yra ir didesniuose Maskolijos miestuose. Musų tėwynės sostapilėj wienok kanalų iszwarymui mėszlo iki sziol nėra, tik dabar juos rengiasi įtaisyti, bet kitokius negu yra kituose miestuose. Wilniuje rengiasi iszwalymui miesto įtaisyti kanalus pagal sistemą holandiszką inžinieriaus Lirnuro. Pagal szitą sistemą, su pagelba sutirsztinto oro wisi neszwarumai dudoms bus sutraukti ant centraliszkos stacijos, czia nuo jų atskirs wandenį, kitos gi dalys bus perdirbtos į geriausiai tinkantį žemdarbiams azotinį mėszlą. Kaip apskaito, isz Wilniaus galima bus turėti tiek mėszlo, kad jo užteks ant užmėžimo pusės milijono desiatinų lauko. Įtaisymas iszwalymo miesto pagal szitą sistemą ne atseis brangiaus negu pagal kitokį budą, isz to dar žemdarbiai Lietuwos turės didelę naudą.

Isz Baltstogės, Grodno gubernijos.

Baltstogėj daugiausiai yra gelumbių dirbtuwių, kuriose dirba keli tukstancziai darbinįkų. Kol darbai eina gerai, darbinįkai uždirba nors tiek, kad bado ne kenczia, bet užsiczėdyti nieko isz mažų uždarbių ne gali; užstojus bedarbėms darbinįkų szeimynoms atseina tiesiog badą kęsti. Dabar Baltstogėj darbai pradėjo eiti prastai, daugėlis fabrikantų nusibankrutino ir uždarė jų dirbtuwes, o per tai daugybė darbinįkų atsirado be darbo, jų szeimynos ne tik wargą, bet tiesiog badą kenczia.

Didelis laimikis.

Laike paskutinio traukimo premijininų bondsų maskoliszko rando, laimikis 40000 rubl. puolė ant lioso, kurį turėjo darbinįkas skurų iszdirbinyczių Szereszewskio Grodne, wokiszkas pawaldinys Steinhauer, laimingas darbinįkas dwi sanwaiti priesz traukimą pirko sawo bilietą pas wietinį žydą bankierių.

Isz Trakų pawieczio, Wilniaus gub.

Užstojus sziltesnėms dienoms, Trakų pawietyj smarkiaus pradėjo siausti terp gywentojų sziltinės. Liga ta smarkiausiai siauczia miestelyj Nowyj Dwor, o tuom tarpu czia nėra nė daktaro nė aptiekos; į arcziausią aptieką reikia važiuoti tris lietuwiszkas mylias.

Neseniai Anusziszkės aplinkinėse atsirado koksai agentas, kurisai prikalbinėja žmonis, ypacz laukų darbinįkus, keliauti į Ameriką. Norintiems keliauti žada kelionę dykai, tik, girdi, už tai paskui per tris mėnesius reiksę Amerikoj dirbti dykai ant atlyginimo už kelionę. Matyt, kad tai yra prigawėjas, kadangi kontraktuotų darbinįkų į Ameriką nejsileidžia, bet atsiranda daug tikinczių prigawėjui, jis kas sanwaitę siunczia į užrubežius po keliolika jaunų waikinų. Kad tik jie ne patektų į kokią werguwę swetimuose krasztuose, kaip tai girdime, kad ir ant Havai salų yra patekę į plantatorių werguwę keli lietuwiai.

Isz Liepojaus.

Mieste Liepojuje, Latwijoj, isz priežasties iszliuosawimo miesto Ladysmith, angliszkas konsulius ant sawo biuro namų iszpliekė angliszką wėliawą, kurią paliko per naktį. Ant rytojaus wienok rado ją bjauriai iszwoliotą ir pamestą ant ulyczios. Isz to matyt, kad Maskolijoj ne wien maskoliai ne kenczia anglijonų.

Paminklas Katarinos II.

Maskoliai jau užsteliawo paminklą garsios paleistuwės, maskoliszkos ciecorienės Katarinos II, kurį pastatys Wilniuje. Paminklas užsteliuotas pas garsų skulptorių Antokolskį, žydą gimusį Wilniuje. Wietą ant paminklo maskoliai iszsirinko ant Katedros placiaus, netoli katalikiszkos katedros bažnyczios. Žinoma, aukas ant paminklo rinks ir nuo lietuwių katalikų. Mums nėra reikalo ant to ką nors aukauti, kadangi mums Katarina nieko gero ne padarė, ji, priskirdama Lietuwą prie Maskolijos, pirmiausiai mus pradėjo persekioti.

Isz Wilniaus gubernijos.

Antroje pusėje wasario mėnesio Wilniaus gubernijoj buwo 9 gaisrai, kurie užgimė: 2 nuo neatsargumo paczių padegėlių, 2 nuo negerai įtaisytų ir newalytų kaminų, 1 nuo padegimo ir 4 nuo nežinomų priežasczių. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 6534 rubl.

Staigų mirczių per tą laiką buwo 7, užmuszystų 1, waikų užsmaugimų 1; negywėlių rado 1. Wagystų papildyta 14; pawogta daiktų wertės 1167 rubl. Arklių pawogta: Wilniaus paw. 2, Trakų 4, Lydos 3, Aszmenų 3, Disnos 7, Wileikos 2, o isz wiso 20.

Jawų prekės.

Pereitą sanwaitę už lietuwiszkus jawus mokėjo Wilniuje: už pudą rugių 70—73 kap., awižų 58—60 kap., miežių 80—82 kap., grikų 80—81 kap. Pudas sudyto swiesto 10 rubl.—11 rubl., szieno 38—40 kap., sziaudų 20—22 kap.

Nepasisekė apwogti bažnyczią.

Mieste Koidanowe, Minsko gub., į katalikiszką bažnyczią naktį įsikraustė maskolpalaikis Waraksow su mieriu isztusztinti pinigines dėžes, kuriose pinigų buwo diktai. Besidarbuojant wienok jam prie baksų, radęs atidarytas duris, panaktinis įėjo į bažnyczią ir užtikęs maskolių prie darbo, jį sulaikė.

Sziltinės.

Sziaurinėse dalyse Wilniaus ir pietinėse Witebsko gub. pradėjo smarkiai siausti sziltinės; smarkiausiai jos siauczia Newelio pawietyj, Witebsko gub. Nors mirczių buwa ne per daugiausiai, bet užtai yra namai, kuriuose wisi szeimynos sanariai ligą perėjo.

Parodos.

Szį metą Lietuwoj atsibus žemdarbystės parodos sekanczіose wietose: nuo 23 d. rugsėjo, per wisą sanwaitę, mieste Lietuwiszkame Minske. Nuo 3 dienos birželio, per tris dienas, Reseiniuose truksis paroda naminių galwijų ir naminės ukės.

Gaisras.

10 d. kowo, miestelyj Smorgonėj, Wilniaus gubernijoj, siautė gana didelis gaisras, kurissi isznaikino dideles alaus leidinyczias Pataszniko. Subėgę žmonės ugnį apstabdė, bet kada paskui gesintojai iszsiskyrstė ir sugulė, ugnis isz naujo užgimė. Ji isznaikino wisą minėtą alaus leidinyczią.

Isz Amerikos.

Socialistu konwencija.

Mieste Indianopolis atsibuwo konwencija abiejų darbo partijų. Po ilgų apswarstymų lygiai Social Labor Party ir Social demokratic Party pastatė Debsą kandidatu ant prezidento ir Harrisoną ant vice-prezidento. Per ateinanczius Amerikos prezidento rinkimus abidwi szitos partijos balsuos už sawo partijos kandidatus. Jeigu sį metą darbinįkų kandidatai ir ne bus gal iszrinkti, ateis wienok laikas, kad dirbanti luoma, jeigu tik laikysis wienybės, paims wirszų, nesiduos keliems szimtams milijonierių už nosų sawę wadžioti. Laike konwecijos policija teiposgi ne miegojo, nes ant salės pribuwo kapitonas ir 25 policijantai, nors jie wisai ne buwo reikalingi.

Naujokas.

McKinley'o konkurentas.

Iki sziol republikonai buwo beweik persitikrinę, jog, ne ėsant geresnių kandidatų, dabartinis prezidentas liks iszrinktu ant sekanczių keturių metų, kadangi, kaip priežodis sako, kur žuwių nėra, ten ir wėžys geras. Tuom tarpu dabar laikraszcziai garsina, kad garsus isznaikytojas iszpaniszkos laiwynės, admirolas Dewey iszsitarė, kad priima kandidaturą ant prezidento. Kadangi nors Dewey politiszko sumanumo niekur ne parodė, bet wisgi priesz krasztą nuopelnai jo didesni negu McKinleyo, tai paskutiniam Dewey yra pawojingiausiu konkurentu; jeigu ne dėl ko kito, tai del kariszkos garbės jis gali per rinkimus gauti daugiaus balsų negu McKinley.

Pekliszka maszina.

Cincinnati, Oh. Wadowui czianykszczių republikonų Coxui koksai žmogus atneszė siuntinį, bet kad paties Coxo ne buwo namieje, tai dailiai suwyniotą pakelį atidawė jo pacziai. Politikierius, nepasitikėdamas siuntiniui, atidawė pakelį į policiją. Atidarius jį, widuryj pasirodė pekliszka maszina teip pritaisyta, kad draskant apwyniojimą, butų turėjusi explioduoti. Ardanczių medegų buwo tiek, jog to butų užtekę ant iszmetimo į padanges wisų namų.

Debesu praplyszimai.

Austin, Tex. 7 d. balandžio siautė czia baisi audra su debesų praplyszimais, kuri szitame pawietyj daug blėdies pridirbo. Upė Colorado į trumpą laiką užtwino, wanduo pasikėlė ant 11 pėdų augszcziaus negu buwo pirma. Prie to siautė ir smarki wiesula, kuri wiską ant sawo kelio kaip szluote nuszlawė. Užtwinę wandens nuneszė geležin kėlio tiltą ir paplowė kelią. Atbėgęs pasažierinis trukis iszszoko isz rėlių ir susidaužė, prie ko keli pasažieriai likosi sunkiai apkulti. Kaip sako, 100 szeimynų prie to prigėrė.

Aktore iszteisinta.

New York. Aktorė Nathersole, turinti sawo teatraliszką truppą, likosi miestinės policijos apskųsta į sudą už perstatymą prancuziszko raszėjo Daudeto weikalo "Sapho", kurį policija palaikė už nemoraliszką, nors tą weikalą lygiai Europoj, kaip ir Amerikoj, net Chicagoj, liuosai ant scenų perstato. Sudas aktorę iszteisino, weikale tame nieko nemoraliszko nerado. Tuom, žinoma, padarė tam weikalui tokią rekliamą, kad geresnės ne galėjo geisti jo perstatytojai.

Laikraszcziai wel surado bjauru wabalą.

Angliszki laikraszcziai, neturėdami tikrų žinių, papratę talpinti wisokius iszmislus ant gazdinimo skaitytojų. Pereitą wasarą jie surado kokį ten bucziuojantį wabalą, nuo kurio įkandimo buk daug žmonių numirė, dabar wėl surado dar bjauresnį, kokią ten "kanibaliszką (žmonis ėdanczią) blakę". Tas baisus wabalas buk pirmiausiai pasirodė Meksike, o dabar jau atsirado upės Mississippi aplinkinėse. Blakė ta ne tik bėgioja, bet ir palekia, naktims buk įsiweržia į žmonių gywenimus ir kandžioja miegancziu, nuo įkandimo buk kunas isztįsta. Mums rodosi wienok, kad tos baisios blakės nėra ką labai baidytiesi, ji greičiaus bus tokiu jau laikraszczių iszmislu, kokiu buwo ir pereitą metą jų surastas ne ėsantis bucziuojantis wabalas.

Palaidotas numirelis atsigawo.

Rochester, N. Y. Pasimirė netoli nuo czia, miestelyj Sandy Creek, 35 m. Case. Daktaras iszdawė paliudyjimą ir kunas likosi palaidotas. Ant rytojaus tėwai norėjo perkelti sunaus grabą į wisos szeimynos kapus, bet atkasę duobę ir atidarę grabą, pamatė, kad kunas guli kniupszczias, kojos ir rankos susirietusios. Taigi mat grabe užkastas numirėlis atsigawo ir stengėsi iszsiliuosuoti, bet negalėdamas isz ankszto grabo iszeiti, užtroszko nuo nedatekliaus oro.

Nelaime kastynese.

Welhton, Oh. Kastynėse Superior Coal Co. atsitiko nelaimė. Bedirbant darbinįkams, nuo wirszaus nugriuwo akmens ant dirbanczių oloj darbinįkų ir tris isz jų užmuszė, sutrynė ant wietos; užgautų yra daugiaus, o terp tų yra ir sunkiai užgauti.

Sniegas.

Bozeman, Mont. 9 dieną balandžio siautė czia smarki sniego dargana: snigo per wisą dieną ir tiek primetė, kad sniegas ant lauko guli ant dwiejų pėdų giliai.

Gaisrai.

Muskegan, Mich. 18 mylių nuo czia su wisu sudegė kaimas Rawenna. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $300000. Ugnyje pražuwo ne tik triobos ir kitoki turtai, bet teiposgi daug naminių galwijų, žemės waisių ir paszaro. Gywentojai atsirado be pastogės ir turtų.

Kansas City, Mo. Siautė czia didelis gaisras, kurisai pridirbo blėdies ant pusės milijono doliarų. Sudegė puiki konwencijų halle, teiposgi presbiterijonų bažnyczia, klebonija, mokslainė ir pusė triobų bloko ant 12 ul.

Bethlem, Pa. 6 d. balandžio sudegė fiziszka laboratorija czianykszczio Lehigh uniwersiteto. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $300000.

Pittsburg, Pa. Sudegė czia didelės Herne & Co. krautuwės. Blėdį ugnies padarytą skaito ant milijono doliarų,

Proctonville, Oh. Siautė czia didelis gaisras, kurisai isznaikino apie keturesdeszimtis namų. Blėdį ugnies padarytą skaito ant kelių szimtų tukstanczių doliarų.

New York. Mieste Green Point siautė didelis gaisras, kurisai isznaikino kelias dirbtuwes. Per sudegimą dirbtuwių 15000 darbinįkų ne teko darbo. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $600000.

Nelaimes ant geležinkeliu.

Fort Worth, Tex. Netoli Choning iszszoko isz rėlių bėgantis į pietus pasažierinis Fort Worth & Denver City geležinkelio trukis. Wagonai užsidegė ir sudegė iki paskutiniam. Prie to sudegė ir 7 žmonės.

Silver City, Pa. Netoli nuo czia iszoko isz rėlių pacztinis trukis Omaha & St. Louis geležinkelio ir susidaužė. Prie to du pasažieriai likosi mirtinai apkulti.

Buffalo, N. Y. Prieszais Prescott str. lokomotywa užbėgo ant trukio Buffalo Creek Co. geležinkelio. Prie to 6 ypatos likosi apkultos, o wiena, rodosi, apkulta mirtinai.

Isz darbo lauko.

¶ S. Cumberland, Md. Wisos czianykszczios dirbtuwės dirba.

¶ Brazil, Ind. 5000 kalnakasių czianykszczių kastynių pakėlė sztraiką.

¶ Scranton. Pa. Darbai eina czia ne blogiausiai. Dirbtuwėse dirba pilną laiką.

¶ Indianopolis, Ind. Czianykszcziai organizuoti dailidės pakėlė straiką.

¶ Springfield, Ill. Wežėjai ir dienos darbinįkai Sangamon kastynėse pakėlė sztraiką.

¶ Shamokin, Pa. Buck ir Ridge kastynės likosi uždarytos, kadangi mat iszbaigė kasti wisas anglis.

¶ Greenwich, Con. Užgimė czia sztraikai darbinįkų dirbanczių prie triobų statymo.

¶ Pittsburg, Pa. Velte Founder & Machine Co. netoli nuo miesto pastatys naują dirbtuwę.

¶ Pittsburg, Pa. Naujai czia pastatytose Hussey-Traxell Steel Co. dirbtuwėse jau pradėjo dirbti.

¶ Charleroi, Pa. Bus czia pastatyta nauja plieno dirbtuwė, kurioje gaus darbą 3500 darbinįkų.

¶ Carnegie, Pa. Netoli nuo czia ėsancziose Camp Hill kastynėse prasidės darbai nuo liepos mėnesio.

¶ Allegheny, Pa. North Pittsburg Foundry & Steel Co. stato czia naują dirbtuwę, kuri dar sį metą bus gatawa.

¶ Bristol, Ten. Darbai czianykszcziose kastynėse eina gerai; kastynių sawinįkai reikalauja dar 400 darbinįkų.

¶ St. Louis, Mo. Czianykszcziai dailidės pakėlė sztraiką. Jie reikalauja po $3 ant dienos; dabargi gauna tik po $2.50.

¶ Wheeling, W. Va. Likosi czia ant 3 mėnesių uždarytos dirbtuwės White Acker Co. Per tai 380 darbinįkų ne teko darbo.

¶ Johnson, Pa Pittsburg Coal Co. pirko czia 1500 akrų žemės su anglių sluogsniais, ant korios parengs keliais naujas kastynes.

¶ Mt Plesant, Pa. Darbinįkams Westmoreland kastynių pakėlė žėmokesnį ant 20%. Berwynd White Co. pakėlė užmokesnį ant 33%.

¶ West Virginijoj, Homsteado, Pa. kapitalistai pirko didelius žemės plotus su anglims, ant kurių ueužilgio parengs kelias nau jas anglių kastynes.

¶ Allegheny, Pa. Czianykszcziose dirbtuwėse dirba gerai, bet ir darbinįkų yra užtektinai; todėl atkakę isz kitur ne gal gauti darbo.

¶ W. Bay City, Mich. Darbai eina czia labai gerai. Yra 6 anglių kastynės ir wisose dirba pilną laiką. Už dienos darbą, už 8 walandas moka po $2.10, o nuo tonos po 56c.

¶ Joliet, Ill. 500 kalnakasių Braidwood kastynių pakėlė sztraiką. Darbinįkai skundžiasi, kad kastynių sawinįkai nepildo sutarimo ir ne moka už darbą pagal naują užmokesnio tabelę.

¶ Simpson, Pa. Darbai eina czia prastai, dirba po 4 dienas ant sanwaitės po 7 wal. ant dienos. Darbinįkų be darbo yra daug, todėl ir isz kitur atkakęs ne gali gauti darbą.

¶ Chicago. Czianykszcziai mėsinįkų pagelbinįkai reikalauja didesnio už sawo darbą užmokesnio. Sztraikai darbinįkų dirbanczių prie triobų statymo traukiasi toliaus. Didesnė dalis masznistų sugrįžo jau prie darbo.

¶ Caheton, W. Va. Darbai eina czia gerai, kastynėse dirba kiekwieną dieną. Nuo balandžio darbinįkai gauna po 35c. nuo karo. Darbą ne sunku gauti ir isz kitur atkakusiam darbinįkui. Kastynėse dirba daugiausiai negrų, lenkų ir lietuwių.

¶ New York. Pakėlė czia sztraiką darbinįkai dirbanti prie triobų statymo. Jie reikalauja užmokesnio po $3.25 ant dienos, 8 darbo walandų ir nedirbimo subatoms po pietų. Dalis kontraktorių ant tų iszlygų sutiko, todėl pas tuos darbai nepasiliowė.

¶ Ansonia. Con. Nuo 15 d. balandžio A. B. C. Co. ketina pakelti ant 10% užmokesnį sawo darbinįkams, užtaigi Coe. B. Mfg Co. numažino ant tiek užmokesnį. Dabar abidwi kompanijos susiwienyjo ir nutarė pawaryti nuo darbo wisus slawiszkos kilmės darbinįkus, o tame ir lietuwius. Wienas lietuwys likosi pawarytas, kuris czia dirbo gerai per 10 metų.

Luciper.

Preké pinigų.

Ruskas rublis po.....52¾c
Prusiszkos markės po.....24½c

Prie kiekwieno pinigu siuntinio reikia pridėti 30c. ant paczto kasztų.

ISZ Lietuwiszku dirwu.

Isz Lawrence, Mas.

Sulyginus su kitų wietų lietuwiais, musieszkius galima wien pagirti. Musų lietuwiszka Szw. Lauryno paszelpos draugystė auga ir drutinasi, teip jau "Susiwinyjimo" kuopa ir "Tėwynės Mylėtojų Dr."; ne stowi ant wietos ir parapijos reikalai, nes jau 600 dol. užmokėjome už lotą. Parapijos reikalai eitu daug geriaus, jeigu prie szalies turėtume geresnį kunįgą wietoj Griciaus, nes tas mus neparagina, tik trukdo, sawo pasielgimu baidyte baido žmonis nuo bažnyczios ir tikėjimo.

Skaitytojams gal rodosi, kad asz be pamato plėsziu garbę szito kunįgo. Kad ne teip yra, parodo szitie faktai. Pernai ir sįmet parapijonai buwo nutarę imti už welykinę po $1.00 ant atlyginimo kunįgui už jo darbą, o su kun. Gricium suderėti, kiek reikalaus už sawo darbą, kasgi atliks, tuos pinįgus apwersti ant parapijos naudos. Kunįgas pasirodė newa nuolankiu, bet airiszių kunįgams ne praneszė, kada atwažiuos, idant tie, ant kada reiks, duotų bažnyczią. Pernai, užlipęs ant sakinyczios, per pamokslą liepė parapijonams sudraskyti charterį ir užraszyti bažnyczios sawastį ant wyskupo wardo, o pinįgus surinktus jam atiduoti, sau pašilaikyti tik knįgas. Mat Gricius sawinasi sau didesnę walią negu wyskupas: wyskupas sutiko ant dabartinio charterio, jis wien Griciui ne patinka. Liepė su Szliupais, kurių mes nepažįstame, wisai neužsiimti. Girdi, kurie skaito "Vienybę", "Lietuvą" ir "Saulę", tie ėsą bediewiai ir tų prie iszpažinties ne priims. Szimet pasirodė truputį szwelnesniu, mat žmogus sziek tiek apsitaszė, nes sakė wien, kad skaitanti "Lietuvą" ir "Vienybę" tas nuodėmes turi iszpažinti ir kad daugiaus tų bediewiszkų laikraszczių neskaitytu. Mes ne žinome, isz ko jis žino apie diewotumą arba bediewystę minėtų laikraszczių: placziuose nasruose, tokiuose kokius jis turi, proto nėra, o galwoj jo ir ne daugiaus sukrauta. Liepė skaityti "Katalikų", kadangi tas ėsąs geriausias ir mokslingiausias laikrasztis. Rodosi apie mokslingumą laikraszczių jis pats tiek supranta, ką kiaulė apie aksomo szwelnumą. Apie pinįgus jau sįmet ne minėjo. Mat ir į jo galwą per ne norą weržiasi daugiaus proto. Sakė, kad pinįgų ne reikalauęs; bet per užgawėnes kad lupo, tai lupo už szliubus. Wienas jaunawedys turėjo tik 13 dol., tai jam Gricius tol ne dawė szliubo, kol brolis nepridėjo 2 dol. Tokių begėdiszkų mokesczių nuo warguolių nė joks doresnis kunįgas ne drys lupti.

Apart kun. Griciaus, kenkia musų parapijai ir tuli lenkberniai, kurie norėtu, kad lietuwiai susidėtu su lenkais ir "braciom" padėtu palaikyti bažnyczią. Musų parapijonai wienok ne paiso ant tų wisų kliuczių.

18 d. kowo atsibuwo susirinkimai Tėwynės Mylėtojų Dr. ir "Susiwienyjimo" kuopų; ant susirinkimų buwo ir prakalbos. Prie pirmutinės kuopos prisiraszė 6 nauji sanariai, o prie antros 4.

Czianykszcziai lietuwiai rengiasi per welykas iszkilmingai apwaikszczioti 25 m. sukaktuwes darbawimosi ant tautiszkos dirwos garsaus musų wientauczio D-ro Jono Basanawycziaus.

21 d. balandžio rengiame balių, isz kurio pelnas bus apwerstas ant naudos musų parapijos.

Beje, girdėjome, jog p. Baczkauskas "Susiwienyjimui" padowanotą mazzinę atsiėmė atgal, kadangi mat, nežiurint ant noro prezindento, organizacijos sanariai ne nori pripažinti garbės sanarystos. Isz to matyt, kad minėtą maszinukę buwo padowanojęs wien ant gawimo garbės, su tą dowaną tikėjosi padaryti sau ir sawo laikraszcziui rekliamą.

Dauggirda.

Isz Pittston, Pa.

1 d. balandžio pas mus susitwėrė tautiszka pagelbinė Blaiwystės Draugystė po wardu "Žwaigždė Liuosybės". Mieriai draugystės yra szitoki.

1) Sanariai prižada ne gerti swaiginanczių gėrymų. Už sulaužymą pažadėjimo paskirta bausmė $5 ir toksai sanarys nustoja pagelbos per szeszis mėnesius.

2) Pagelba ligoje; pasimirus sanariui draugystė duoda isz kasos po $50 dol. ir kiekwienas sanarys sudeda po $1 posmertinės.

3) Nemecziai waikai gali prigulėti į szitą draugystę mokėdami po 25c. ant mėnesio. Atsitikus reikalui, jie gauna pusę paszelpos ir posmertinės.

4) Draugystė stengsis uždėti knįgyną ir sanariai prižada skaityti geresnius lakraszczius ir knįgas, kadangi skaitymas mums neatbutinai reikalingas, kaipo wienaitinis apsiszwietimo kelias.

Kiekwienas pristojantis sanarys moka po $1.00 įsiraszymo ir 50c. mėnesinės ir po 25c. ant knįgyno. 25c. sanarys mokės ant knįgyno tik įstodamas į draugystę, paskui gi tik po 5c. ant mėnesio. Tikimės, kad į trumpą laiką galėsime uždėti knįgyną.

Musų draugystė stengsis remti pogal iszgalę ir tautiszkus reikalus.

Sanarių į "Žwaigždės Liuosybės" Dr. isz syk prisiraszė 15, bet tikimės, kad skaitlius jų umai pasididys.

Pas mus yra teiposgi Szw. Bartlamiejaus Blaiwystės Dr. ir į ją priguli jau ne toli 100 sanarių, tai gal ne wienas pasipiktys, kad mes uždėjome kitą, galėdami prigulėti prie pirmiaus užsidėjusios. Tą mes padarėme todėl, kad daugelis lietuwių ne norėjo prigulėti prie Dr. Szw. Bartlamiejaus dėl jos konstitucijos: mat pagal konstituciją szios draugystės, prigulinti į tautiszkas draugystes ir organizacijas negali į ją pristoti, todėl ji mat pati atima galėjimą daugeliui lietuwių prie jos prisiraszyti. Naujai susitwėrusi "Žwaigždės Liuosybės" Dr. ne daro nė jokių aprubežiawimų sanariams, į ją gali prigulėti kiekwienas lietuwys be skirtumo jo nuomonių, todėl tikimės, kad į ją pristos wisi tie, kuriuos atskyrė Szw. Bartlamiejaus Dr.

Mieli broliai! Meskime bjaurų palinkimą prie raugalo, liaukimės bružinę su akunėms szinkoriaus barą, wieton to stengkimės pats sawę geriaus pažinti, kuom mes ėsame! Nedarykime gėdos wisai musų tautai! Skaitykime gerus laikraszczius ir knįgas, o tuom isztobulysime sawo protą, o tąsyk nuo wisų sawųjų ir swetimų busime pagodoti.

Kwiecziame wisus brolius ateiti ant musų susirinkimų ir raszytiesi į tą naują draugystę kol įstojimas dar pigus, nes wėliaus įstojimo mokestis bus pakeltas pagal metus norinczių prisiraszyti.

Prez.—Sim. Kunauskas,
Sekr.—Branisl. Skalandžiunas,
Ižd.—Adomas Szalaszewycze.

Rinkimai užbaigti.

Užbaigjame rinkimus komiteto aukų paskirstymui musų kankintiniams isztremtiems maskoliszkų waldžiųisz tėwynės. Iszėmus wien philadelphiecziį, kiti wisi aukantojai balsawo ant: Dro Szliupo, Szerno ir Olszewskio, todėl szitie kandidatai likosi iszrinkti. Dėl kontrolės reikalinga, idant wisi surinkti pinįgai butų priduoti komiteto kasieriui. A. Olszewskiui.

Ant palengwinimo dalinimo surinktų aukų mes turėjome tiesą laukti, kad Europoj susitwers atsakantis komitetas, kurisai, geriaus pažindamas kankintinius ir geriaus už mus žinodams, katrie kankintiniai pirmiausiai reikalauja paszelpos, tame mums patarpinįkaus. Tuom tarpu ant musų užmanymo sutwert tokį tarpinįkaujantį komitetą nieks isz europiecziį ne atsiliepė, nieko apie tai ne raszė nė Europos lietuwiszki laikraszcziai. Isz to reikėtų manyti, jog europiecziai ne nori su mums drauge darbuotiesi.

Isz Philadelpios, Pa.

Nr. 10 "Lietuvos", aukų rinkėjas isz Philadelphios raszo, buk ant Paryžiaus parodos wienas rinkėjas ne nusiuntė sawo surinktų aukų komiteto kasieriui, (keno surinktos aukos ne pasiekė iki sziol komiteto kasieriaus, prawardė to rinkėjo buwo paminėta "Vienybėj". Red.). Straipsnis tas padarė triukszmą terp czianykszczių aukautojų, net manę wienas užklausė, kodėl mes ne wisas aukas nusiuntėme kasieriui? Todėl priwerstas ėsu per laikraszczius "Lietuvą" ir "Tėvynę" pagarsinti wisas aukas isz Philadelphios. Parapija, ant sawo pusmetinio susirinkimo iszrinko 3 aukų rinkėjus: Aleksandrą Jocį ir Antaną Paulaucką ant perėjimo per lietuwių gywenimus South Philadelphioj, North West Philadelphioj ir Point Breeze; Stanisłową Bajoruną ant Richmond ir Bridesburg; paskui buwo iszrinktas ir Simanas Zuikis ant South Philadelphios. Sekanczioje nedėlioje kun. Kaulakis bažnyczioj pagarsino wardus wisų keturių aukų rinkėjų ir ragino žmones, nesigailėtii aukų, duot kiek kas iszgali ant teip swarbaus reikalo, kokiu yra Paryžiaus paroda.

Aukų surinkta szitiek: Aleksandra Jocis ir Antanas Paulaskis surinkome nuo geros walios brolių ir seserų. — $55—25c.

Stanisłowos Bajorunas nuo wisų draugysczių:		
nuo Dr. Szw. Juozapo	10—	—
" " Szw. Antano	10—	—
" " " Jurgio	10—	—
" " Kar. Algirdžio	10—	—
" " Petro Armino	5—	—
" " Susiw. kuopos	10—	—
" " Neprig. Kliubo	10—	—
" " Gedimino Kliub.	10—	—
" " Kun. Kaulakio	25—	—
Simano Žilinsko surinktos ir Social. Darbinįkų kuopos aukos	5—	—
S. Bajorunas surinko nuo pawienių lietuwių isz Richmondo ir Bridesburgo	— —	5—50c.

Isz wiso nusiuntėme wienu kartu komiteto kasieriui p. Paukszcziui $165—75c.

Pridėjus aukas aukawusių per "Lietuvą" ir "Garsą" (aukų "Garso", rodosi, iki sziol, ne turi komiteto kasierius. Red), pasidaro aukų isz Philadelphios $173.

Kas nori placziaus žinoti apie aukas philadelpieczių, tegul pažiuri į laikraszczio "Vienybės" nr. 5 ir 6, o ras ten wisų aukautojų wardus ir prawardes ir po kiek kas aukawo.

Taigi, mieli broliai ir seserys, dėkimė aukas ir toliaus; kas ne aukawo nieko, nepasilikkite užpakalyj kitų, kurie jau daug aukų sudėjo. Pasižiurėkime į tuos aukautojus, ar jie per tas aukas stojosi wargingais? Ne, mieli broliai, per tas aukas ant tautiszkų reikalų turtai aukawusių nesumažėjo. Todėl nesigailėkime centų ant labo musų nuwargintos tėwynės, sloginamos bjauraus sziaurės meszkino, kuris draudžia mums apszwietimą per uždraudimą lietuwiszkos spaudos! Per rengiamą Paryžiuj musų spaudos parodą mes galėsime pasiskųsti ciwilizuotam swietui ant wisų skriaudų ir neteisybių, kokias kencziame nuo netikusių maskolių waldžių. Paryžiuje mes wisam swietui galėsime parodyti, kad, besigiriantis wisaip teisybės nežinantiems kitų krasztų žmonėms, caras ne daleidžia trims milijonams lietuwių turėti knįgų sawo prigimtoj kalboj, parodysime, jog už skaitymą lietuwiszkos knįgos carų waldžios gabena musų brolius į baisius Siberijos tirus.

Dėkime todėl aukas, užmirszkime partiszkus, asabiszkus arba tikėjimiszkus waidus, kadangi paroda yra tai ne wienos kokios nors musų partijos reikalas, bet reikalas musų wisos tautos. Supraskime sykį, kad isz musų nesutikimų naudojasi musų prieszai, o per juos, pasidalinę į besiėdanczias terp sawę partijas mes ne įstengiame nieko swarbaus ant musų tautos naudos nuweikti. Tegul todėl prasmenga wisi nesutikimai, sykį pasirodykime waikais wienos motinos Lituwos, dirbkime ir dėkime aukas, wisi, kiek tik galime, o jos musų nuwargintai tautai atgabės szimteropą naudą!

Aleksandra Jocis.

Isz Cambridgeport, Mass.

Per tiltą tik nuo Bostono yra du miesczukai: Combridgeport ir Somersville; jie ne priklauso prie Bostono, bet turi atskirą miesto waldžią. Yra czia keliolikas fabrikų, kaip antai: geležinių, ruberinių, cukrinių ir kitokių, teiposgi dwi didžiausios szituose krasztuose kiaulių pjowinyczios, kuriose daugiausiai dirba lietuwių; turi jie czia sunkiausius ir mažiausiai apmokamus darbus: už darbą jie gauna po $3.50—$12. ant sanwaitės. Lietuwių yra czia pagal mano pawirszutiniszką apskaitymų: apsiwedusių 25 szeimynos, wienstipių 75, arba isz wiso apie 125 ypatos. Amatininkų, biznierių terp jų nėra, iszėmus skudurų supirkėjų. Terp jų ne matyt tautiszko supratimo, todėl apie tautiszkus jų darbus nėra ką nė kalbėti. Wilniecziai weik wisi sulenkėję, Suwalkieczіai teiposgi tik su ne noru kalba lietuwiszkai, wien žemaicziai laikosi sawo prigimtos kalbos. Wieną kartą buwau užkwiestas pas wieną wilnietį ant krikszty nų, kur atsėjo sueiti į pažintį ir su kitų krasztų lietuwiais; weik wisi grabaliojo lenkiszkai, nors lenkiszkai gerai mokanczių terp susirinkusių ne buwo. Pradėjus man aszkinti, jog mums, turint gražią lietuwiszką kalbą, nėra reikalo griebtiesi sznypszczianczios lenkiszkos, tuli atsiliepė, jog ne moka gerai lietuwiszkai, bet kada priminiau, jog lenkai mums sawo kalbą su kanczių pagelba stengėsi įwaryti, wisi isz to pradėjo juoktiesi ir toliaus jau kalbėjome terp sawęs grynai lietuwiszkai.

Didelių girtuokliawimų, tokių kaip Pennsylvanijoj arba Connecticute, terp czianykszczių lietuwių nėra, nes czia karczemų nėra. Lietuwiai wienok, jeigu įgauna troszkulį, ant atsigėrimo alaus eina į Bostoną, teiposgi ne wienas užsiorderiuoja kokį pusbaksį arba baksą.

Porą mėnesių atgal, rinkdami aukas ant Paryžiaus parodos reikalų, su dwiem draugais perėjom czianykszczių lietuwių gywenimus. Skaitanczių laikraszczius užtikome ne daug: wienas turėjo "Vienybę", trys "Lietuvą" ir du "Saulę". Dabar ketinu dar kartą pereiti czianykszczių lietuwių gywenimus ir rinkti aukas ant parodos, ypaczgi ant kankintinių; pirmą kartą ne radau nė wieno norinczio ką nors aukauti.

J. Raulinaitis.

Isz Thorp, Wis.

Czianykszcziai lietuwiai rengiasi szwęsti pirmą pawasario (Orės) szwentę 22 balandžio 1900 m. namuose F. Mikolainio. Pradžia 12 wal. pusdienio. Įženga 50c. Atlikusius nuo iszdawimų pinįgus apwersime ant tėwynės labo. Apie tą, pagal wisų nutarimą wėliaus nuspręsime. Bus prakalbos, dekliamacijos ir dainos. Bus apswarstymai klausymų tautiszkų ir moksliszkų. Potam bus pietus, o po pietų muzika ir szokiai. Lietuwos piemenėlių bus muszama kiaulelė. Kas mokės geriausiai uždegti barsztį, gaus dowaną.

Užkwiecziame wisus lietuwius atsiwesti waikelius ant gentiszko pasilinksminimo. Daininkės jau kelionėje isz musų tėwynės. Tikimės, kad tai bus linksmiausia mums diena. Jeigu tą dieną butu dargana, tai atidedame apwaikszcziojimą ant kitos nedėlios.

Komitetas.

Isz Waterbury, Conn.

Czianykszte Szwento Kazimiero Draugystė, ant sawo susirinkimo nutarė nupirkti kitą tokią krautuwę, kokią dabar turi, tai yra krautuwę walgomų daiktų. Draugystė isz sawo užlaikomos pirmos krautuwės jau ne mažai pinįgų pelnė, todėl ji supranta apie wedimą biznio, nori ji iszplatinti ir duoti prie to darbą sawo draugams. Kitos draugystės galėtu sekti paweikslą musiszkės.

Piligrimas.

Mano atsakymas New Yorkiecziui.

N. 11 "Lietuvos" p. New Yorkietis sako, kad daug daugiaus aukantojų yra užsitikinczių Szliupui, Mikolainiui, Paukszcziui ir Daumantui ir peikia manę, kad sz, nepasiklausęs aukautojų, pa

wedžiau parodos rengimą komiteto prezidentui, kun. Žilinskui. Ant to turiu tiesą atsakyti, kad asz daugiaus aukantojų pasiklausiau už p. New Yorkietį ir man beweik wisi ankantojai pritarė ir liepė paduoti aukautojų (turbut tik isz Philadelphijos, kadangi nuo kitų turime wien prieszingus atsiliepimus. Red.) nuomonę, kad jie paweda kun. Žilinskui wisą parodos rengimą. Ne asz wienas rasziau į Susiwienyjimo organą nr. 5 ir ne asz wienas pasirasziau, bet pasiraszėm abudu aukų rinkėjai, Aleksandra Jocis ir Antanas Paulauckas. Kodėl p. New Yorkietis ne perkratinėja atsiliepimo kun. Žilinsko patilpusio Nr. 3 "Tėwynės", kuriame komiteto prezidentas klausia, ką daryti, kad Dras Szliupas ir Mikolainis ne pristoja ant siuntimo pinigų į Paryžių ant wardo wisų keturių tenykszczio komiteto sanarių (Paryžiuj nėra tokio iszrinkto wisuomenės isztikimo komiteto. Red.), bet trukdo wisą parodos reikalą. Toliaus isz to raszto matyt didelis nusidėjimas komiteto sekretoriaus, kad jis neraszė gromatos į Paryžių, kas buwo nutarta wiso komiteto. Ar gi tai czia gražus pasielgimas Mikolainio wisuomeniszkame reikale teip despotiszkai elgtiesi? Ką p. New Yorkietis raszo, buk aukantojai daug daugiaus užsitiki Dr. Szliupui ir Mikolainiui negu kun. Žilinskui, tas jau nesutinka su mano nuomone, kadangi asz nežinau nieko gero, ką Dr. Szliupas ir Mikolainis padarė dėl wisuomenės, o apie darbus kun. Žilinsko tai jau wisi žino; nuopelnus jo pripažino ir delegatai keturolikto Susiwienyjimo seimo, suważiawę isz wisų Amerikos krasztų, kadangi už tuos nuopelnus paskyrė jam auksinį medalį už 50 dol. kaipo nenuilstancziam darbinįkui ant tautiszkos dirwos.

Jeigu wisuomenė daugiaus užsitiki Drui Szliupui ir Mikolainiui, tai kodėl jų neiszrinko prezidentu, bet kun. Žilinską (ant kun. Žilinsko ne daug daugiaus per rinkimus puolė balsų negu ant Dr. Szliupo, o jeigu pirmutiniai kandidatai ne butų isz syk atsisakę, balsai butų pasidalinę ir be abejonės daugiaus butų puolę ant Szliupo. Red.). Man rodosi, kad todėl, jog kun. Žilinskas yra augszcziausiu patrijotu terp wisų Amerikos lietuwių.

P. New Yorkietis sako, jog paties Jocio auka tebguli dar numarintame "Garse". Ant to asz atsakau, kad nors asz nė cento ne bucziau aukawęs, tai wisgi mano surinktų aukų ant wisuomenės labo bus daugiaus negu kitų: tegul man parodo, kas kitas surinko $55.25, o jeigu ne butų kilę waidai, tai butų buwę 115 dol. (kadangi aukų surinkta per $2000, tai p. Jocio surinktos padaro tik 36 dalį wisų, o paėmus wisas philadelphiečių aukas, jos padaro mažiaus negu 12 dalį. Negalima todėl reikalauti nuo likusių wienuolikos dalių, kad wisi turėtu tą paczią nuomonę. Red.). Jeigu nesurinkau daugiaus, tai ne per mano kaltę.

Al. Jocis.

Jeigu wisuomenė rinko keturis komiteto sanarius, tai tuom jau parodė, kad ji ne paweda wiso parodos rengimo kun. Žilinskui, bet wisam komitetui susidedanczian isz wisokių partijų. Prezidentai organizacijų niekur ne turi ir ne gali turėti kokių nors priwilegijų, jų negali turėti ir Paryžiaus parodos komiteto prezidentas. Kad keli komiteto sanariai turėjo pamatus prieszintiesi siuntimui pinigų ant wardo keturių ypatų, isz kurių 3 nė lietuwiszkai wisuomenei nė pacziam komiteto prezidentui (kaip matyt isz jo raszto "Lietuvoj") ne pažįstamos, pasirodė dabar, kada bankas ne nori joms iszduoti pinigų be parodymo paszpartų. Gerai dar kad wien to reikalauja, paprastai Europos bankai korporacijoms (komitetams isz kelių ypatų) iszmoka pinigus tik tąsyk, jeigu korporacija yra waldžių užtwirtinta; be to reikalauja aiszkaus paskirstymo pinigų pawienioms ypatoms. Rinktas parodos rengėjas Paryžiuj yra tik p. Daumantas, kurį komiteto prezidentas nesidrowėjo szpicbuku prawardžiuoti!

Kaslink nuopelnų dėl lietuwystes, tame ne kun. Žilinskas užima pirmą wietą, nuopelnai net ano "spicbuko" Daumanto kaszin ar ne bus didesni; su Szliupu gi nuopelnais nieks jį nė lygis. Szliupas kelė lietuwius, kada jie nežinojo kuom yra, pirmiausiai Europoj paskui Amerikoj, kur wisi laikė sawę už lenkus. Szliupas kėlė dwasią, twėrė organizacijas, na ir pirmutinę lietuwiszką parapiją, ant to parsikwietęs kun. Burbą. Kun. Žilinskas darbawosi jau ant Szliupo iszdirbtos dirwos. Nuopelnai kun. Žilinsko dėl Susiwienyjimo ne maži, bet priesz lietuwiszką wisuomenę Szliupas stowi toli pryszakyj. Red.

Atsiliepimas Traverse City, Mich. Susiwienyjimo kuopos.

1 d. balandžio czianykszte "Susiwienyjimo" kuopa laikė susirinkimą, ant kurio perkratinė jo priėmimą p. Baczkausko už garbės sanarį minėtos musų tautiszkos organizacijos. Mes pripažinome, kad "Saulės" redaktorius ir iszleistojas likosi priimtu į "Susiwienyjimą" priesz konstitucijos tiesas, nes joje, ant 29 pusl. aiszkiai pasakyta: "kurs rasztu, prakalboms, agitacijoms pasirodytu atwiru prieszu lietuwių ir lietuwystės, toks per "Susiwienyjimo" seimą, arba bent per nutarimą wiso centraliszko komiteto gali buti iszbrauktu isz "Susiwienyjimo" ir jok ų tiesų prie įdėtu į "Susiw. pinigų ne turi". Taigi czia aiszku, kud į Susiw. prieszas lietuwystės ne gali prigulėti. Wienok musų Susiw. prezidentas kun. A. Kaupas ant konstitucijos ne paiso ir persistato sawę didesniu už ją, priima didžiausią lietuwių ir lietuwystės prieszą p. Baczkauską ne tik už paprastą, bet už garbės sanarį. Todėl musų 56 kuopa Susiw. L. A. wienbalsiai nutarė užklausti Susiw. prezidentą per laikraštį "Lietuvą" (priderėjo tą daryti per "Susiw. organą, "Tėvynę" ir tik tąsyk, turint dwigubą priežastį ant pasiskundimo, jeigu "Tėvynė" ne butu atsiliepimo patalpinusi, kreiptiesi į kitus laikraszczius. Red.), kodėl jis laužo konstitucijos įstatus? Kodėl jis, prieszais Susiw. įstatus, priėmė į musų tautiszką organizaciją didžiausią lietuwystės prieszą ir suteikė jam tikrą garbės sanarystą? Juk prezidentas didesnio lietuwystės prieszo už p. Baczkauską ne ras Amerikoj! P. Baczkauskas, budamas iszleistojumi ir redaktorium laikraszczio "Saulės", per ją niekina wisus musų tautiszkus užmanymus ir darbinįkus. Tuom juk jis stojasi didžiausiu lietuwystės prieszu ir kol jis ne padarys sawo laikraszczio prilankesniu ir naudingesniu lietuwiams, pagal Susiw. konstitucją ne gali prigulėti prie tos musų tautiszkos organizacijos, ypacz gi ne gali but jos garbės sanariu. Nuo prezidento gi "Susiwienyjimo", turėdami ant to pilną tiesą, reikalaujame, kad jis ne laužytu konstitucijos ir newadytu kuopų jaunutėms, kaip tai iszwadino Lost Creeko kuopą; teiposgi kad p. Baczkauską iszbrauktu isz garbės sanarių (rodosi, p. Baczkauskas pats nuo to pasitraukė ir atima atgal sawo dowaną. Red.) ir kaipo turintis su wirszum 50 m., kad ne butų priimtu ne už Susiw. sanarį. Už jo prilankumą "Susiwienyjimui" ir jo dowaną isztariame jam szirdingą acziu. Tegul pastos draugu lietuwystės ir dirbs ant jos labo, tąsyk užsipelnys ir garbę; dabar gi, niekinimais musų tautiszkų darbinįkų ir užmanymų ant to neužsipelno.

56 kuopos "Susiwienyjimo" komitetas.

Isz wisur.

‖ Netoli Echico, Japonijoj, nusiritusi nuo kalnų baisi sniego lawina užmuszė 74 žmonės.

‖ Mieste Sandefjord, Norwegijoj, siautė didelis gaisras, kurisai isznaikino dideles masziną dirbtuwes, 50 namų ir bažnyczią. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 2 milijonų kronų.

‖ Aplinkinėse Canbanga, Kongo wieszpatystėj, widurinėj Afrikoj, surado naujus labai turtingus aukso plotus.

‖ Japonijoj, prowicijoj Owari, wienas medwilnės fabrikantas užrakino ant nakties 20 darbinįkių. Tuom tarpu užgimė gaisras, darbinįkės negalėjo isz deganczios triobos iszsigelbėti, wisos užtroszko nuo dumų.

‖ Ant prancuziszko rando prisakymo likosi isz Prancuzijos iszwyti zokoninkai trinitoriai, kurie turėjo kliosztorių Barcelonettoj. Žandarai iszweže wisus zokoninkus per rubežių, kliosztoriaus gi triobas užėmė policija.

‖ Azijatiszkas maras Australijoj apima wis didesnius plotus: dabar jis apsireiszkė ir mieste Perth, wakarinėj Australijoj, apsirgimai buwo jau ir mieste Frementle. Mieste Sydney buwo 93 apsirgimai, isz ko 29 apsirgę numirė.

‖ Ant prigulinczios Maskolijai salos Sachalino, Rytinėj Azijoj, kur siunczia isz Maskolijos žmogžudžius, rado dabar teip turtingus kerosino szaltinius, kokių kitur niekur nėra. Milijonai pudų kerosino musza isz žemės ir stingsta ant jos kaip taukai; isz sustingusio kerosino pasidarė keli ežerai.

‖ Kijewo gubernijoj, Maskolijoj, pradžioj kowo mėnesio siautė baisios darganos, laike kurių užpustė daug pakelewingų žmonių. Dabar, tirpstant sniegui, ant kelių nuolatai randa kunus suszalusių žmonių. Wien Kijewo pawietyj rado ant kelių su wirszum 20 suszalusių žmonių kunų.

‖ Mieste Loebtau, Saksuose (Wokietijoj), 1882 m. geležinkelio konduktorius prie susidaužymo tąkio likosi sunkiai apkultas. Nuo to laiko nelaimingas žmogus kaip įpuolė į miegą, tai per 17 m. da ne pabudo. Maitina jį pildami į gerklę po truputį pieno. Per 17 m. tasai žmogus ne isztarė nė wieno žodžio.

‖ Maskoliszka mokslo akademija garsina konkursą ant paraszymo isztorijos waldymo Maskolijoj ciecoriaus Aleksandro I. Už geriausią darbą raszėjui bus paskirta dowana 1918600 rubl. Terminas konkurso yra iki 1915 m., taigi yra 15 metų laiko. Konkurse gali dalywauti teip maskoliai, kaip ir swetimtaucziai.

‖ Paczto užweizėtojas mieste Rezino, pietinėj Maskolijoj, Petraszkewicz, paszlawęs 25000 rubl. siuncziamų per paczta pinigų, iszdumė į užrubežius, prisigriebė į Monako, kur wisus pinigus praloszė. Loszimo namų užweizda iszpirko jam bilietą keliauti atgal į Maskoliją. Bewažiuojant per rubežių, ant stacijos Wolocziska pažino jį maskoliszki žandarai ir suaresztawo.

‖ Pereituose metuose gywentojai Didėsės Britanijos iszgėrė wyno 16543000 galonų, taigi ant kiekwieno gywentojaus iszpuolė 0,41 galono; Prancuzijoj iszgėrė 940399000 galonų arba 24,64 galono ant kiekwieno gywentojaus; Wokietijoj 41514000 gal. arba 0,77 ant galwos; Suwienytose wieszpatystėse sziaurinės Amerikos 17032000 gal., arba po 0,23 ant galwos. Alaus daugiausiai iszgėrė Wokietijoj, nes 1448732000 galonų arba po 41,1 ant galwos; Britanijoj 1282470000 gal. arba po 31,9 ant galwos; Prancuzijoj 211332000 gal. arba po 5,5; Suwienytose Walstijose 41149000 gal. arba po 1,03 gal. ant galwos.

‖ Wakarinių Prusų prowincijoj, mieste Konitz, prapuolė augsztesnės kliasos gimnazijos mokintinis Winter. Apie tai praneszė ant kaimo gywenantiems tėwams, kurie atkakę į miestą, drauge su policija, pradėjo jieszkoti prapuolusio. Miesto aplinkinėse, prie ežero kranto po ledu jieszkanti užtėmyjo maiszą, kurį isztraukė. Maiszas buwo gerai užsiutas; iszardžius siules, widuryj pasirodė baisiai supjaustytas prapuolusio gimnazisto kunas. Galwa, kojos, rankos buwo nupjautos; szirdis iszplėszta; pilwas iszdarinėtas. Kaip daktaras nusprendė, galwa, kojos ir rankos nupjautos su pjuklu. Kas tą padarė, nežinia; bjauraus žmogžudžio pėdsako policija iki sziol nė jokio ne susekė.

‖ Pagal apskaitymą Indijų vice-karaliaus lordo Curzon, dėl stokos lytaus pereituose metuose, kas pagimdė didelį badą, to kraszto gywentojai, imant widutinį užaugimą, pereituose metuose nužudė: ant kwieczių 10000000 swarų sterlingų ($50000000), ant medwilnės 4000000 sw. sterlingų ($20000000), ant aliejinių sėmenų apie 20000000 swar. sterlingų ($100000000). Bombayaus apskrityj ant jawų nužudė 15000000 swar. ster. ($75000000), ant medwilnės 5000000 swar. ster. ($25000000); taigi isz wiso nelaimingi Indijų gywentojai (ne skaitant kitokių žemės waisių) nužudė 270 milijonų doliarų arba daugiaus negu kasztuoja karė pietinėj Afrikoj! Anglija wienok. wietoj szelpti nuo bado mirsztanczius milijonus sawo pawaldinių, užsimanė szimtus milijonų apwersti ant karės, ant uždėjimo sawo bjauraus jungo ant peczių laiswę mylinczių burų. Jeigu tik dalį tų pinigų, ką kasztuoja karė, nupenėti Anglijos ministeriai apwerstų ant suszelpimo baduojanczių pawaldinių, ne wieną milijoną jų apsaugotų nuo mirties.

Pasimirė geras žmogus.

Szwedijos sostapilėj, mieste Stokholme pasimirė lietuwys H. Bukowski. Welionis rods, kaip wisi Lietuwos bajorai, buwo sulenkėjęs, bet jis ne buwo prieszingu lietuwiams ir lietuwystei. Gimęs jis Kauno gubernijoj dware Kaukle. Uniwersitetą baigė Maskwoj. Po lenkų maisztui 1863 m., kuriame pats ėmė dalywumą, persikėlė į Szwediją ir jos sostapilėj uždėjo senowiszkų daiktų pardawinyczią. Terp kitko, jis buwo abenentu "Auszros" ir "Varpo".

Wietines Žinios.

—o—

— Žiema baigiasi, ežeras Michigan iszsiliuosawo jau nuo ledų. Dabar liuosai atkanka į Chicagą garlaiwiai ir kitoki laiwai su taworais isz kitų sztetų.

— Englewood distrikte suaresztawo net 60 saliunįkų užtai, kad jie sawo saliunuose pardawinėjo swaiginanczius gėrymus laike paskutinių rinkimų. Lietuwių apgywentose miesto dalyse, rodosi, suaresztuotų saliunįkų ne buwo.

— Pereitos nedėlios dieną, isz ryto, sudegė pianų ir wargonų dirbtuwės Schulz Co., ant kertės Morgan ir Superior ul. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 50000 dol. Nuo ko užgimė ugnis, nežinia, bet kada ji užgimė, dirbtuwėj ne dirbo.

— Pereitos subatos dieną į czianyksztį sudą atsiszaukė net 28 moterys su praszymu perskirti jas su nekencziamais wyrais. Trys isz jų buwo moterys milijonierių turinczių ant metų po pusę milijono doliarų įplaukimų ant sawo asabiszkų reikalų. Wiena isz praszanczių perskyrimo turi tik 16 metų. Kaip ant wienos dienos, tai praszanczių perskyrimo skaitlius gana didelis.

— Pereitos nedėlios dieną Chicagoj pasimirė wienas isz garsiausių Amerikos lenkų — wicecenzorius lenkiszko "Związko" ir wyriausias redaktorius antro kasdieninio Chicagoj lenkiszko laikraszczio "Dziennik Narodowy", Mikola Sadowski. Welionis gimęs Warszawoj 1857 m. Į Amerika atkeliawo 1881 m. Pirmiausiai apsigyweno Buffaloj, o paskui atkako į Chicagą, kur bandė redaguoti du kasdieniniu laikraszcziu, bet jie ne galėjo užsilaikyti. Isz czia Sadowski iszkeliawo į Buffalo, ant pakwietinio kunigo Pitaso, ant rėdymo jo uždėto laikraszczio, bet redaktorium iszbuwo ne ilgai; pasitraukė, negalėdamas su kunigu susitaikyti. Paskui uždėjo laikraszztį "Echo", kurisai iszeina iki sziai dienai.

SENŲ GADYNIŲ

Isnyke gyvi sutvėrimai.

Pagal Hutchinsoną.

(Tąsa.)

tam tipui mokslinčiai davė vardą *pliohyppus* (plioceno arklys); jis nužudė visai kraštines mažas nagas ir abudu pirštų kaulai sutrumpėjo, iš jų likosi vien gumbai, kaip yra ir pas šios dienos arklius. Pliohyppus ne buvo didesnis už protohyppą, bet jis jau daug panašesnis į šios dienos arklį. Profesorius Marsh surinko su viršum 30 liekanų žvėrių panašių labiaus ar mažiaus į arklius.

Tikrų arklių liekanas randa tik viršutiniuose plioceno sluogsniuose, taigi tuose laikuose, iš pirmiaus aprašytų žvėrių, išsidirbo toki arkliai, kokius matome dabar. Arklių liekanas tuose sluogsniuose randa teip Europoj, kaip šiaurinėj ir pietinėj Amerikoj, tik paskutinėj, taigi Amerikoj jie paskui su visu išnyko. Nėra abėjonės, jog Amerikoj buvo dar arkliai, kada čia atsirado žmonės, bet laike atradimo jos arklių jau niekur ne buvo lygiai šiaurinėj, kaip ir pietinėj Amerikoj; tuli mokslinčiai tvirtina, jog tuluose kraštuose pietinės Amerikos arkliai galėjo buti ir atkakus išpanijonams, bet ant parėmimo tos nuomonės nėra tikrų davadų. Dėl kokių priežasčių išnyko abiejose Amerikose čia išsivysčiusi arklių veislė, ant to ne galima atsakyti. Dabar antai gyvenanti ant pampasų plotų dideli laukinių arklių pulkai ne paeina nuo anų pratėvių gyvenusių seniaus Amerikoj, bet yra tai prisiveisę ant puikių ganyklų iš arklių atgabentų iš Europos išpanijonų.

Už arklių pratėvį Europoj laiko mažą sutvėrimą, ne didesnį už lapę, pramintą vardu *Hyracotherium*. Liekanas šito sutvėrimo randa lygiai Europoj kaip ir Amerikoj. Artymoj su juom giminystoj stovi teiposgi ne didelis sutvėrimas pramintas vardu *Pachinolophus*. Visi tie žvėrys stovi artymoj giminystoj su dideliais Lophiodonais, nuo kurių, turbut, ir paeina.

Pradžią žvėrių tikrų arklių skyriaus Europoj remia ant mažo gražaus sutvėrimo praminto vardu *Paloplotherium;* tikri gi arkliai prasideda nuo formos *Equus caballus*.

Liekanas paloplotherijo randa Anglijoj, Prancuzijoj ir kituose kraštuose. Jo kuno sudėjimas mažai kuom skiriasi nuo hyracotherijo. Hypparion buvo labiaus išsiplatinęs už kitas veisles, kadangi liekanas jo randa: Siwaliko kalnuose, Chinuose, Persijoj, Grekijoj, Prancuzijoj, Anglijoj ir pietinėj Maskolijoj. Liekanas to paties skyriaus sutvėrimo praminto vardu *Anchitherium* randa myoceno sluogsniuose Prancuzijoj; mažesnes gi jų atmainas užtinka myoceno sluogsniuose Nabraskoj, šiaurinėj Amerikoj.

Equus Stenonis, gyvenęs plioceno laikuose, yra jau tikru arkliu ir artymiausiu pratėviu Europos arklių skyriaus.

Arkliai, nosaragiai ir paleotherium rods turi daug tų pačių ypatybių, bet tas panašumas ne reiškia, kad arkliai butų išsiveisę iš nosaragių, bet parodo, kad visi tie sutvėrimai paeina nuo vieno kelmo ir yra jo atžaloms. Kiekviena iš tų atžalų vystėsi savistoviai, kunas keitėsi pagal reikalą, besitaikant gyvuoliui prie gyvenimo sanlygų. Ant arklių matote, jog laikui bėgant, jie stojosi vis greitesniais, kojos užbaigtos penkiais pirštais, kurios buvo geros gyvenant gyvuoliui klampynėse, pasirodė netinkančios persikėlus gyvuoliui ant kietų ne klampių plačių pievų, todėl jie nužudė nereikalingus pirštus ir vietoj jų gavo vieną nagą, parankesnę ant bėgiojimo po kietus laukus; kojos paeinančių nuo to paties kelmo nosaragių, ir tapyrų, kadangi jie, teip kaip ir jų pratėviai, gyvena klampynėse, mažai persikeitė, turi jie ant kojų atskirus pirštus. Pagal reikalą, su laiku persikeitė ir kitos kuno dalys arklių skyriaus. Kaklas ištyso, uoslės dar labiaus pasigerino, kas žvėriems neturintiems atsigynimo ginklo suteikė galėjimą iš tolo pajusti ir pamatyti priešą ir pamačius pasinaudoti iš kojų greitumo. Drauge su tuom persikeitė ir dantys, kurie tiko geriaus kramtymui maisto, o per tai gyvuolys, galėdamas daugiau maisto suvartoti, įgavo daugiaus pajiegos ir pradėjo didintiesi.

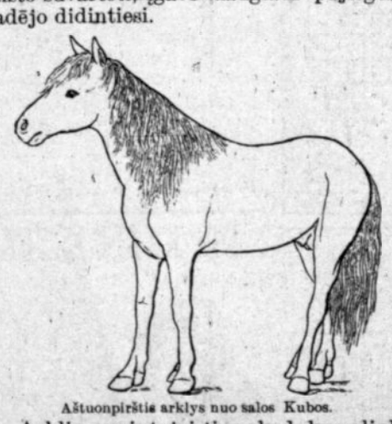

Aštuonpirštis arklys nuo salos Kubos.

Arklių augintojai žino, kad kumeliukai kaip kada užgema su mažais kraštiniais pirštais ant kojų. Garsus rymonių vadovas Caesar mušiuose jodinėjo ant arklio, kurio kojos buvo panašios į žmogaus pėdas, užbaigtos pirštais. Toki atsitikimai buva gana tankus ir jie parodo, jog turinti vieną nagą arkliai paeina nuo turėjusių daugiaus pirštų pratėvių. Kaip kada buva tik vienas apart nagos pirštas, bet jis buva visada mažesnis už nagą; kaip kada jis pasislėpęs po žvėries skura ir apie jo buvimą parodo vien gumbas ant kojos. Tankiausiai toki nereikalingi pirštai buva ant vienos pirmutinės kojos, o kaip kada ant abiejų. Tas pats buva ir ant paskutinių kojų, bet ant jų nereikalingi pirštai buva dar mažesni negu ant pirmutinių. Profesorius Marsh aprašė arkliuką paeinantį nuo salos Kubos, kurį pats matė: šitas turėjo po porą gerai išaugusių pirštų ant visų keturių kojų, taigi turėjo jų iš viso aštuonis.

Kaip kada ant paskutinių kojų buva po du nereikalingu pirštu, o ant pirmutinių tik po vieną; nors retai, bet pasitaiko, kad lygiai ant pirmutinių kaip ir ant paskutinių kojų buva po du nereikalingu pirštu gerai išsidirbusiu ir beveik vienokio didumo. Tokiuose atsitikimuose kojos buva su visu panašios į kojas amerikoniško protohyppo ir hyppario-no gyvenusio lygiai Europoj kaip ir Amerikoj.

Muzejuje Yale kolegijos yra iškimštas arklio kunas ne seniai gyvenęs, kurisai, apart dviejų nereikalingų pirštų ant kiekvienos kojos, turėjo dar trečią po oda, atsakantį nykščiui. Taigi šitam arkliui truko vien mažojo pirsto, o jo kojos butų visai tokiais penkiais pirštais užbaigtos kaip ir kojos pirmutinio arklių pratėvio vadinamo phenacodus. Šitas žingeidus arklys buvo iš Texaso ir turbut, paėjo nuo pavirtusių į laukinius teip vadinamų mustangų.

Didesnė dalis arklių turėjusių ant kojų apart nagų po kelis pirštus iš gimusių Amerikoj paėjo iš pietvakarinių štetų ir, turbut, paėjo nuo puslaukinių mustangų. Mokslinčiams gerai žinoma, jog naminiai gyvuoliai pavirtę į laukinius, greičiaus grįžta į pratėvių tipą; tą parodo ir tuli arkliai paeinanti nuo puslaukinių mustangų turėję, apart nagų, dar kraštinius nereikalingus žvėriui pirštus teip, kaip tai buvo ir pas anuos išnykusius seniai arklių pratėvius.

Aprašinėdami išnykusius žindančius žvėris, kokių liekanas randa senuose trečiaeilinės eros sluogsniuose, mes paminėjome, kad visi tų laikų žvėrys turėjo mažus smegenis; tokius jau turėjo ir pirmutiniai arklių pratėviai, taigi jie ne galėjo turėti tokio proto, kokį turi šiądien gyvuojanti jų vaikai. Profesorius Marsh susekė, kad persikeičiant arklių giminės kaulams, iš palengvo didinosi ir jų smegenys, taigi laikui bėgant, jie darėsi protingesniais. Ypač didinosi svarbiausia smegenų dalys, taigi puskamuoliai. Ne tik pas arklių giminę tą galima užtėmyti, bet pas visus žvėris, kurių smegenys ne tik augo, bet darėsi vis vertesniais, geresniais, iš ko matyt jog velesnių laikų žvėrys buvo protingesni už išnykusius; tą galima užtėmyti ne tik ant žvėrių, bet ir žmonės papuola po tokioms jau gamtos tiesoms, ką parodo pirmutinių žmonių galvos. Tie žvėrys pasilieka gyventi, tie išeina pergalėtojais kovoj už buvį, kurių smegenys yra svarbesni ir geresnės vertės, turinti gi niekesnius, nors butu daug didesniais ir drutesniais, išnyksta.

Tulos baisybės pietinės Amerikos.

Iki šiol kalbėjome apie išnykusias baisybes gyvenusias Europoj, Indijose, šiaurinėj Amerikoj, net ant tulų salų Australijoj, bet musų peržvalgoj išnykusios gyvybės ne užgriebėme pietinės Amerikos; todėl gal ne vienam skaitytojui pasirodyt, kad pietinėj Amerikoj nė joki žingeidus žvėrys ne gyveno. Ištikro vienok ne teip yra: kaip šiaurini Amerika seniai praėjusiuose amžiuose turėjo ypatiškus gyvuolius, tokius jau turėjo ir pietinė, tik kad tojė dalis mažiaus apgyventa, yra čia dideli dar neištirti plotai, todėl pietinės Amerikos išnykusios baisybės dar ne visos mokslinčiams pažįstamos, bet ne truksta ir čia jau pažįstamų baisybių liekanų, kokių kituose musų žemės kraštuose ne užtinka.

Žingeidžiausias iš tokių pietinės Amerikos sutvėrimų buvo milžiniškas *Megatherium* (iš grekiškos kalbos: *megas* reiškia didelį, *therion* — žvėris). Šitas žvėris buvo milžiniško didumo, giminingas šiądien karštuose kraštuose gyvenančiam nedideliam *tinginiui*, teip pramintam dėl jo nerangumo. Iš galvos ir dantų šitas milžiniškas žvėris panašus į tinginį, iš nugarkaulio ir kojų į karštų kraštų *skrusdeledį*. Pagal didumą, jis buvo didesnis už didžiausią rinocerą arba nosaragį, ką matyt ant žemiaus padėto paveikslėlio parodančio skeletą šito žvėries, prie kurio, ant geresnio supratimo jo didumo, nupieštas suaugęs žmogus. Matote, ant kiek žmogus yra mažesniu už šitą milžiniską žvėrį.

Skeletas Megatherium americanum.

(Toliaus bus.)

Draugyscziu Reikalai.

Antras metinis Balius.

Brooklyn, N. Y. 21 balandžio, salėje po nr. 101—103 Grand st. Dr-tė D. L. K. Gedimino tures savo antrą metinį balių, ant kurio visus lietuvius ir lietuvaites užkvieczia atsilankyti.

Komitetas.

Latwiu Dr-tes Balius.

Boston, Mass. Latvių Draugystė turės savo baliu seredoj, 18 balandžio, 1900, saleje Roxbury po nr. 20 Conant st. Boston, Mass. Įženga vyrui su motere $1.00, įženga pavienėms moterims ar merginoms 25c. Wisus lietuvius ir lietuvaites kaipo savo draugbrolius ir draugseseris szirdingai kvieczia atsilankyti.

(13—4) Komitetas.

Pirmas tautiszkas balius.

Westville, Ill. Tėwynės Mylėtojų Dr-tės kuopa turės savo pirmą tautiszką balių ir prakalbas antroje welykų dienoje 16 balandžio, 1900, Pp. Warnagių swetainėje. Balius prasidės tuojaus po pietų, o wakare, apie 8 walandą, prasidės tautiszkos kalbos. Po prakalbų wėl balius tesis per nakty. Kalbėtojai yra užkwiesti ir isz tolymesnių miestelių. Grajys puiki lietuwiszka muzika. Inženga 25c. moterims ir merginoms dykai.

Baliaus pelnas bus padalintas ant 4 dalių: 1-ma dalis eis Centraliszkon kason T. M. Draugystės. 2-ra ant lietuwiszkos literaturos Paryžiaus parodoje, 3-czia ant suszelpimo Lietuwos kankintinių Siberijoj, 4-ta kason wietinės kuopos T. M. Draugystės.

Wisus lietwius ir lietuwaites, wietinius ir aplinkinius, szirdingai kwieczia atsilankyti ir remti lietuwiszkus tautiszkus reikalus. Komitetas.

Chicago, Ill. Dr-tė Teisybės Mylėtajų, ant sawo prieszmetinio susirinkimo, laikyto 8 d. balandžio, iszrinko nauja wyriausybę.

Prez.—Antanas Kriszcziunas, vice-prezidentas—Wincentas Labanauckas, raszt.—J. K. Chmielauckas, knįgius—Antanas Žwibas, kasierius—Mikolas Kanapeckas, apiekunai kasos: Alex. Kudulis, Stan. Runala, Pet. Libieris, peržiurėtojai knįgų: Mat. Palonis, Winc. Radzwillo.

Pasarga: Sanarei permainanti wieta gywenimo turi duoti žinią rasztinikui tuojaus, kad laikrasztis kokį gauna nuo Dr-tės neklaidžiotu, o kurie nenori toliau Dr-tėn prigulniti ir ne nori už laikrasztį mokėtie teiksis duoti rasztinįkni žinią ant szio adreso:

J. K. Chmielauckas,
880 W. 33-rd. St., Chicago, Ill.

South Boston, Mass. Teatraliszka S. Daukanto Dr-tė turės sawo balių ir prakalbas 18 d. balandžio, salėje po nr 166 Broadway. Prasidės 7 wal. wakare. Ant prakalbų yra užkwiestas kun. Žilinskas isz Plymuoth, Pa. ir kiti inteligentai. Grajys gera muzika ir teip-gi Grafafonas tarpais bus sunaudojamas. Įženga wyrams 75c. moterims 25c. Alus dykai, Užpraszo wisus. Komitetas.

Lawrence, Mass. Lietuwiszka parapija turės sawo balių, 21 d. balandžio, Ford Brothers salėje, ant Oak ulyczios, prasidės 6 walandą wakare. Įženga wyrams 35c., moterims ir merginoms 25c. Wisus wietinius ir aplinkininius užkwieczia. Komitetas.

(20-IV)

Pittsburg, Pa. Dr-tė Witauto turės sawo balių 24 d. balandžio, Schiller Clocke salėje, 36 Jane St. S. S. Prasidės 7 wal. wakare. Grajis gera muzika. Įženga wyrui su motere 50c., pawienėms moterims ar merginoms 25c. Užkwieczia wisus. Komitetas.

Chicago, Ill. Dr-tė S. Daukanto turės sawo paprasta balių, nedėlioj 22 d. balandžio, Freiheit Turner salėje, 3417 So. Halsted St., kurs prasidės 4-oj walandoj po pietų. Įženga wyrams 25c. moterims ir merginoms dykai. Sanariai gali gauti ženklelius ir tikietus ant baliaus Dr-tės knįgyne pas K. Liaudanski 3301 S. Morgan St. Užkwieczia wisus.

Komitetas.

Reikalai naujos parapijos.

Naujos parapijos komitetas, laike 5 dienu, surinko nuo savo parapijonu ant naudos naujos bažnyczios $300,00. Toks gausus auku plaukimas patvirtina, kad jau žmonems įkirėjo kn. Kravczuno bažnyczia ir jie nori tureti kitą bažnyczia su geresne ir doresne tvarka.

Komitetas.

Naujai tweriama parapija Chicagoje pajieszko doro lietuwiszko kunigo. Jeigu kur randasi geras, doras lietuwys, kunigas, prigulintis prie Rymo katalikiszkos bažnyczios, teiksis atsiszaukti ant žemiau padėto adreso. Szi parapija turi pawelyjima nuo Chicagos Rymo katalikiszko wyskupo twerti parapija ir pasirupinti sau kunigą.

Jonas Petroszius, prez.
46 W. 18-th St., Chicago, Ill.

Kunigas Steponaviczius, buvęs kn. Kravczuno assistentu, nori tapti naujos parapijos probasczіumi. Sztai Chicagos vyskupo jam padavadyjimas:

Archdiocese of Chicago,
Chancery Office
311 Superior st.
Kovo.....d., 1900.

Mielas Kunige!—

Jo Mylysta Arcivyskupas liepe man painformuoti Tamista, jogei Jis nori idant Tamista užsiimtum reikalu parengimo naujos lietuviams parapijos apskrityje 12tos ir Jefferson ulycziu. Bet turi aiszkiai suprasti ta, kad visos tam tykslui parupintos propertes turi butį pirktos ir rekorduotos vardan "Cathelic Bishop of Chicago."

F. J. Barry, Chancellor.

Kunigui Edvardui Steponaviczіui.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo draugu: Jono Svotelio, Tamo Burincko ir Kazio Augustinaviczіaus, jie primiau gyveno Szkotijoj, szymet gi atviko Amerikon, norecziau gauti jų adresus.

John Laukis,
9 Harkins Lane, Wilkes Barre, Pa.
(13—4)

Pajieszkau sawo szwogerio, Jono Szneiderio, Kauno gub. Raseinių paw., Stragutės kaimo, gyweno Pensylvanijoj. Jis pats, ar kas kitas, teiksis douti žinią ant žemiau padėto adreso. Kas paduos jo adresa, gaus už tai $1.00.

Felix Wojczekauskis,
4537 S. Page St. Chicago, Ill.
(20-4)

Pajieszkau savo brolio, Juozo Laukaiczio isz kaimo Jekiszkiu, Pajevonio gm. Wilkaviszkio pav., Suvalku gub. 1898 mete gyveno Londone Anglijoj, po adresu 174 Prince Regent's Lane, Boston House. Jis pats ar kas kitas teiksis isz savo malones duoti žinią ant adreso:

Kaz. Laukaitis.
225 S. Green st., Baltimore, Md.
(13—4)

Pajieszkau savo draugu: Juozo ir Aleksandro Tamulių, gyveno New Yorke, paeina isz Suvalkų gub., Pilviszkių gm., Slurpkiszkių kaimo. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

A. Bagdonas, Mt. Carmel, Pa.

Pajieszkau Pavilo Nakvasiuko, Kauno gub., Panevežio pav., Wainoriu kaimo. 31 kovo jis pribuvo isz krajaus į New Yorką ir nežinau kur isz ten nuklydo. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

John Balta,
Box 43, Montville, N. J.

Pajieszkau Franciszkaus Kiburio ir Aleksandro Butkeviczіaus, abu isz miestelio Triszkiu, Kauno gub., Sziaulių pav. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Antanas Tumaviczia.
264 D. Str., South Boston, Mass.

Pajieszkau savo pusbrolių: Ignaco Polinko, isz Girstakių. Juozapo Kuliasziaus ir Izidoriaus Pikuno, abudu isz kaimo Triszkių, Wabaliuku parap., Panevežio pav., Kauno gub. Jis pats ar kas kitas, teiksis duot žinią ant adreso:

Antanas Kuliszius.
359 Oak St. Lawrence, Mass.

Pajieszkau savo brolio And. Aknlionio isz kaimo Giraitelių, gm. Szventažerio, pav. Seinų, Suvalkų gub. 8 metai kaip mes persiskireme Bostone, Mass. Jis pats ar kas kitas teiksis duot žinią ant adreso:

Ant. Akulionis,
Melrose Park, Ill.

Aukos ant Paryžiaus Parodos.

N. Szkutas E. Chicago, Ind.	.25
W. Stulpinas, Dickso City, Pa.	.25
K. Pranckaitis "	.50
A. Lipczius "	.25
J. Winskus "	.10
St. Klimas "	.25
St. Kasputis, Youngston, Ohio	,55
Tom. Seveika "	.25
Ona Seveikiene "	.25
M. Wilkosejoszius "	.25
M. Krauleda "	.25
P. Jurkonis "	.35
J. Bakunas "	.10

Aukos ant kankintiniu.

J. Adomaitis, Chicago	1.00
W. Jusaitis, Easton, Pa.	1.00

Pigiai ant pardavimo 2 pentru medinis namas su lotu, grocerne ir buczerne. 3236 Illinois Court (6—4).

Pigiai ant pardavimo 2 pentru medinis namas su lotu. Namas naujutelis, 40 pėdu ilgas, viduryje klozetai su vandeniu. Atsiszaukite po nr. 4522 Wood st. kerte 45 ul. (4—5)

Pigiai ant pardavimo gera duonkepinyczia (bakery) su visu įrengimu, arkleis, vežimais ir tt. Geroje lietuviu apgyventoje vietoje, biznis nuo seniai iszdirbtas. Priežastis pardavimo—liga. Atsiszaukite po nr. 8736 Houston ave., So. Chicago, Ill. (20—4)

Visi Vyrai pas
Kazimiera ir Jona
KUDULIUS,
839 Blue Island av., Chicago.
Rasite szalta Alu, seniauses Arielkas, Europiny Vyna, Havanos Cigarus.

PRZESZŁO 25 LAT używają wszystkie narody świata na
REUMATYZM,
NEURALGIĘ i podobne choroby, wyrabiany na podstawie ścisłych
NIEMIECKICH PRAW MEDYCZNYCH,
sławny Dr. RICHTERA
„KOTWICZNY"
PAIN EXPELLER,
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tylko ma „KOTWICE" na markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 filii. Własne fabryki szkła.
25 CT. i 50 CT. Uznaje go i poleca:
najsławniejsi lekarze, właściciele składów aptecznych, duchowni i inne znakomite osoby.
Szczegóły u F.A.Richtera & Co. N.Y
DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym środkiem na kolki niestrawność, choroby żołądka.

Ant pardawimo, pigiai namas su lotu. Namuose talpinasi buczernė ir grosernė. Norintis gali pirkti viską sykiu arba tik namą su lotu. Atsiszaukite: Dan. Knakevicze, Box 403, Toluca, Ill. (7—3)

U+ 2.75 supirksi Kliugu pinta waikams wezimeli su paleruoto pieno ratais, aszemis, springsais, etc. Guarantuotas ant 3 metu. Už $2.25 supirksi naujausio darbo "Go Cart Carriage". Duodame 10 dienu ant szbandymo. Pinigu isz kalno nereikalaujame. Suteikiame geriausius paijudyjimus kaslink musu teisingumo. Raszyk szendien reikalaudamas musu naujai iszleisto pulkaus 48 pusiu katalioga. Adresuok:
Victor Manufacturing Co., Dept. G-1, 161 to 167 Plymouth Pl., Chicago, Ill.

Naujas lietuwiszkas Saliunas.
D. Zubow ir J. Spragos,
GLOBEVILLE, COLOR.
arti Denver, Color.

Czia yra musu vienatinis saliunas szitame mieste. Todel lietuviai in czia atkake, teiksis pas mus atsilankyti, o gaus visa informacija apie darbus ir visa szio miesto padejima.

NAUJIENOS,
kurios daugeli pradžiugins ir palinksmins.

Kaip mums gerai žinoma, žmonija—isz psychiszko, intelektualiszko ir net ekonomiszko atžwilgio— dalinasi in 2 klassas: wiena yra sweika, druta, puiki, wisados linksmi, pasidezawojant tam, wisur turi geras pasekmes ir pasiwedima wisokioje wertelgystoje; antroji yra ligusta, silpna, nuliudusi, sunvkus, melancholiszka, nedrasi ir tankiai wisiszkai negabi prie darbo ir netinkanti szeimyniszkame gywenime.

In szia pastaraja kliasa priguli wisi tie, kurie sawo jaunystoje, daugumas gal wisai isznetyczіu, atsidave nalkinanciniam žmogaus kuna ir dwasia darbui — ouaniamui arba patpoliucijai, ir sawo welesniuose metuose perdaug dawe wale sawo lytiszkiems pageidimams; teipogi ir tie, kurie isz priežasties neužtektino ir blogo maisto, persidirbimo, per didy alkoholiszku gerymu wartojima, arba kurie per susidejima su nesweikoms moterema prażude sawo linksmybes ir sweikata.

Szitokie žmoniu suklydimai galiaus priwerezia juos per wisa ju gywenima kenteti baisiausias tu ydu pasekmes kaip we: szirdies drebejima, spazmodiszkus galwos skaudejimus, apetito netekima, žarnu ir pilwo katara, nugaros ir kryžiaus skaudejima, nerwiszkuma, dispepsija, widuriu užkietejima, seklos begima sujungmej su nemoraliszkais sapnais, inkstu ligas, reumatizma, dusinima, negale, (szkorbuta, skaudanczius ant kuno ir lytiszku daliu spuogus, gonoreja, szankeri, sifili etc.

Bet dabar tegul niekas nenusimina: szio miesto daktarai iszradė naujus waistus, su kuriu pagelba gali greitai, radikaliszkai ir wisiszkai isz tu ligu išsigydyti; kankinamiejie atgaus sawo sweikata, stiprumą, drutybe ir dalia iszweizda, gabuma wisokiame darbe ir užsiemime.

Prisiusk 25c. markemis ir mes pasiusime tamstai pamegiuti musu giduoles per wiena isztisa sanwaite. Visi, kurie jieszkote pagelbos, kreipkites ar per laiszkus ar ypatiszkai pas daktarus in The State Medical Dispensary
76 E. Madison st. CHICAGO, ILL.
Offisas atidarytas nuo 8 AM. iki 8 PM.
Nedelioms nuo 10 AM. iki 12 AM.

PIRK TIKTAI
Kern's Grynus Czekiszkus
Ruginius Miltus.

Neimk fabrikuotu, netikru. Žiurek ant kiekwienos barielkos ir maiszelio, kad butu musu gwarancija, kaip yra ant wirsz padeto paweikslelio. Klausk sawo groserniko apie mus miltus.

Chicagos filija:
105—107 West Randolph Street.

IMK MANE už $3.95
Gražus 14K dvigubai auk su pawiliktas ir dengtais ar atdarais lukstais, su ausuke nustatom s ir užsukamas, graziai kwietkuotas, tikrai amerikoniszkais widuriais, gwarantuotas ant 20 metu, iszrodo kaip $40.00 auksinis laikrodelis. Atsiusime C.O.D. ir jei pasidabos, užmokek ant expreso agentui $3.95 ir laikrodelis tawo, jei ne, sugrąžyk atgal ant mus kaszto. Raszyk koki nori wyriska ar moteriszka. Prie kiekwieno laikrodelio duoda me DYKAI auksu lieta lenciugeli jeigu su orderiu prisiusi $3.95, ir apmokame kasztus prisiuntimo. Apsisteliuok szendien, nesa ju prekes eina augsztyn. Raszyk o prisiusime 200 pusiu Katalogą parodanti tukstanczius wisokiu puiku dalgtu. ROYAL BARGAIN HOUSE, 53 Dearborn St. Chicago, Ill.

J. Burman & Stefankevicz,
231 S. Roebling st., Brooklyn, N. Y.
prie lietuviszkos bažnyczios.
Lietuviszkas Sztoras Religiszku Daiktu.
Užlaiko Ražanczius, Szkaplierius, Abrozdus, Maldaknyges lietuviszkas ir lenkiszkas, teipogi ir visokias kitas knygas dvasiszkos ir svietiszkos intalpos.

F. P. Bradchulis
Adwokatas ir Notary Public.
Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj, Lake Forest universitete. Weda prowas kriminaliszkas ir civiliszkas. Atjieszko užsenėjusias prowas, iszdirba wisokius dokumentus ir duoda rodą wisokiuose reikaluose. Lietuwiai isz kitų miestų gal rodą pasiekti per gromatas. Turintiejie reikalą teisiszaukia tuojaus.
3259 S. Halsted st., Chicago, Ill.
Telephone Yards 772.

Duok! duok mums, brolau gert.
Užlaikau geriausia ie seniausia Degtine Alu, Vyna ir kitus minksztus gerymus. Cigarai ir Cigaretai net nuo Philipinu salu. Turiu ruiminga ir czysta vieta del sveteliu. Suteikiu roda del visu savo broliu lietuviu. Praszau atsilankyti.
J. R. Miknaitis.
883 Bank st., Waterbury, Conn.

DR. KALLMERTEN.
GARSINGAS SPECIJALISTAS.

Chroniszku, Nerviszku ir privatiszku ligu vyru, moteriu ir vaiku. Ligonius gydo per laiszkus.
$1,000
Nagrados, duos kiekvienam gydytojui, kuris iszgydys tiek ligoniu su tiek laiko, kaip Dr. Kallmerten. Gyduoles yra sutaisytos isz žoliu ir szaknu del kiekvieno ligonio skyrium. Dr. Kallmerten, iszgyde tukstanczius ligotu žmoniu, kuriuos kiti gydytojai laike už neiszgydomus. Jeigu kenti ant kokios ligos, raszyk tuojaus prie Dr. Kallmerten, o roda gausi dykai. Apraszyk gerai savo liga, lyti (vyras ar moteriszke) amžy, kiek sveri, indek truputi plauku ir už du centu pacztine marke o gausi atsakyma ar galima iszgydyti ar ne. Adresas:
DR. F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

Pirk Laikrodely už $3.75.

Gražus iszkwietkuoti 14K, auksuoti luksztai, su Amerikoniszkais widuriais, gwantuoti ant 20 metu, dallus, iszrodo kaipo $25 auksinis Laikrodelis, ant tamstos užpraszymo prisiusim per C.O.D. Užmokesi Expreso agentui ir laikrodelis tawo. Jei nepasidabos sugrąžyk ant musu kaszto. O kad užmokesi $3.75 ir Expreso kasztus, tai lenciugeli prisiusim dykai. Apsistelluok tuojaus nes paskui bus brangesni. Pigus iszpardawimas yra tik ant trumpo laiko. Adresuok:
The Lithuanian Watch Co.
880 33-rd St., Chicago, Ill.

THEO PROULX
ADVOKATAS IR KONSULIS.
JONAS MOŽEIKA,
Assistentas ir Notary Public.
ROOM 601-602
87-89 E. Washington st., Chicago, Ill.
Užsiimame civiliszkoms ir kriminaliszkoms provoms. Geriausei iszvarome provas už sužeidimus. Musu ofise galima susikalbeti visokiomis kalbomis, verteju nereikalaujame.
Jonas Možeika gyvena po nr. 119 W. 14th pl., kur galima ji rasti iki 9 val. kas rytas.

Žingeidus swietui dalykas.
Tikrai wienatinė gydykla ant užželdinimo plauku ant praplikusiu galvu, teipgi į trumpa laika sulaiko plauku slinkimą, už ką gwarantuoju. Prof. Brundza suteikia puikius, szvelnius ir tankius plaukus, ką liudyja daugumas prisiųstų padėkawonių per laiszkus ir laikraszczius. Pagelba yra wisiems, tik atsiszaukite.
OFFISAI: 145 Grand st., Brooklyn, NY
996 Broadway,
Norėdami pasiklaust rodos per laiszkus, adresuokite: The J. M. BRUNDZA CO., Box 2361, New York. U.S.A.

Wienatinis Wate burio
Lietuwiszkas Saliunas.
Užlaiko gera alų, seniauses ir czystas arielkas ir kwepenczius cigarus. Geriause užeiga dėl szwiežiai atwažewusių Waterbury. Yra tai wienatinis czysczіausias ir teisingiauses lietuwiszkas saliunas mieste Waterbury.
J. F. DANISEWICZIUS,
839 Bank, kampas S. Leonard st.
Waterbury, Conn.

Ar Tawo peczius reikalauja pataisymo?
Jeiga teip, tai pirk wisus reikalingus prie pecziaus daiktus pas
Outlet Furniture & Stove Co.,
3249 S. Morgan St.
o jie sutaisys tawo pecziu dykai. Teipgi turime didelę daugybę wisokių peczių už pigiausią prekę, pigiau kaip fabrike.

Ar Kenti Silpnybę?

Jeigu teip, tai raszyk, o asz atsiusiu tau dykai užpeczetytoje gromatoje pamokinima kaip iszsigydyti namieje ir apraszysiu kokiu budu asz iszsigydžiau nuo tokiu silpnybiu. Mano pamokinimas tikrai iszgydys susilpnejima tawo lytiszku daliu ir sulaikys naktine poliucija. Raszyk sziadien pas:
Chas Johnson,
Box 516, Hammond, Ind.

Už 13.25 Nupirksi Puiku 1900 moteriszka ar wyriszka dwirati

Su dwigubais hengeriais. Pardudame geriausio darbo dviraczius pigiau nei kiti tai gali padarytiUžsilike isz '99 modeliai už pigesne negu wertes preke; kiti po $8, $10 ir $12. Gwarantuoti ant 2 metu. Musu modeliai 41, triju Crown remu yra paskutiniausios mados ant 1900 m. Agentu reikalaujame. Dwiraczіu ir kitkiu dalyku kataliogą siunciame už dyka. Pinigu isz kalno nereikalaujame. Adresuok:
Victor Manufacturing Co. Dept. H-1, 161-167 Plymouth Pl. Chicago, Ill.

Už 1 dol. 66 laksztu
lietuviszko turinio dave 1898 mete
Tevynes Sargas
V metai stovįs ant sargybos Lietuvių tautos: szviesos, tikybos ir kalbos.
Adresas: Jurgis Lapinas,
TILSIT, Germany.
Ten pat gaunama "ŽINYČIA". Mokasi už kiekvieną Numerį. Tuodu laikraszczіu spaudina nežinomus Vyskupo M. Valancrauskio rasztus.

Didelis Velyku Iszpardavims.

VYRU IR VAIKU DRAPANU, MOTERU JAKIU & KEIPU ir PUIKIU SKRYBELIU.

DYKAI Sukiekvienu Vyru ar Vaiku Siutu, ne pigesniu $5.00, LAIKRODELIS ar SKRYBELE dydai DYKAI

Iszpardavimas Ketverge, Petniczioj, Subatoj ir Nedelios Ryta.

$6.98 Siutai, padaryti isz grynai vilnonio Angliszko seržo, szilkais siuti, su tikru italiszku pamuszalu, gvarantuotas darbas, tikra ju prekė $8. 50, pas mus.... **$6.98**

Laikrodelis ar Skrybele dykai

Parduosime 10 eilių pavasarinių vyrams siutų, vidutinio storio ir tamsios parvos, kortinių ir kaszmerinių, su vilnoniu pamuszalu ir gero darbo, jųjų prekė $8.00 ir $8.50, bet pas mus.... **$4.98**

Laikrodelis ar Skrybele dykai

Extra Special— Kokį nori pasirink sau isz tukstancziu puikiai padarytų siutų, kurie užganėdins kiekvieno norus ir reikalavimus. Už tokius siutus jus kur tik ne eisite, vis turėsit užmokėti dvigubai negu pas mus perkant. Kodelgi ne pabandyt pas mus? Siutai tie yra padaryti 16-oz. juodos ir melinos clay worsted materijos, vien- ir dvieiliai, su atlasiniais atlagais, su dailėmis siulėmis bei geriausio farmeriszko atlaso pamuszalu, visnr prekė ju $20.00, pas mus tik. **$10.00**

o Laikrodelis ar Skrybele dykai!

Vaiku žaketai.

Vaiku Žaketai isz vilnones broad materijos, nekurie padaryti su marininkų kalnieriais, su dailiais mazgineliais garniruoti, puikių parvų, mieros del vaikų nuo 2 iki 14 metų.— Kitzinger & Zelenko's prekė yra $1.50, musų prekė — tėmyk!— tik..... **69c**

Vaikų Zaketai, grynai vilnoni, padaryti isz dailios broad materijos, su marininkų kalnieriais, szviesiai garniruoti, gerai pasiuti ir tinkanczios mieros, puikių parvų, nuo 4 iki 14 metų vaikams, Kitzinger & Zelenko's prekė už tokius yra $20.00, pas mus tik..... **$1.19**

Vaikų Žaketai isz vilnonės broad materijos padaryti, su naujos mados marininkų kalnieriais, szviesiai garniruoti, su pamusztais kalnieriais, parvų melinos, cadet, žalios ir maiszytos, nuo 2 iki 14 metų vaikam, Kitzinger & Zelenko's prekė $3.00, pas mus pirkk už..... **$1.98**

Dailus Vaiku Siutai labai pigiai.

PASINAUDOKIT!— Norime iszleisti 200 stukių Junior ir 2 piece Siutu. Siutai tie yra padaryti isz grynai vilnonės materijos, melynos ar juodos parvos, tuipgi su olive atlagais, mažos mieros, įvairioms parvoms garniruoti, niekur tokių pigiau kaip $3 ar $5 negausi, o pas mus nupirksi už..... **$1.98**

Puikus Vestee ir dvieiliai Siutai, įvairių parvų ir visokio gatunko bei mados, mažesnės mieros paprastai siuti ant dviejų eilių: didesnės mieros su Scotch plaids ir atlagais, szviesios ir tamsios parvos, mieste negausi be $6, pas mus... **$2.98**

Pavasariniai Overkotai.

PAŽIUREKITE dabar musų puikius pavasarinius Overkotus! Visus tokius atiduosime ant 25 procento pigiau, negu perkant mieste, Puikų Overkotą gausit pas mus už..... **$5.00**

o Laikrodelis ar Skrybele dykai.

Moterų Jakes, Keipai, Waists ir Skirts.

Moterų jakės, naujos formos ir paskutinės mados, padarytos isz vilnonės kovert materijos, perdėm musztos su importuotu Mercerized pamuszalu, pilkos parvos, paprasta prekė $5.00, sziame gi specijaliszkame iszpardavime tik..... **$2.75**

Moteru Keipai iš vilnonės materijos, gero darbo, garniruoti su įvairiais karbatkais ir žvilgucziais, ciela eile karbatkų ir žvilgučių apie kaklą, vertės $3.50, už.. **$1.98**

Moteru Keipai, pagal szio sezono mada padaryti isz vilnonės clay worsted materijos, su szilkais iszvadžioti, nekurie su szilkiniais pamuszalais, garniruoti szilkiniais karbatkais bei žvilgucziais, visokio ploczio ir ilgio nuo 18 iki 27 colių, paprasta prekė ju yra $6.50, o pas mus.... **$3.98**

Moteru Dress Skirts naujausios mados, su szilkiniais papuoszalais pryszakis, naujos formos nugara, padaryti isz gero vilnonio seržo, su canvas persiuvinėti, su perkalinu pamuszti, su aksomo juosmeniu, labai dailaus darbo, paprasta prekė $5.00, pas mus imkit už..... **$2.98**

Naujos Moteru Waists, visos isz gero Taffeta szilko, su pamuszalu, padaryti pagal naujausią madą, su pakasotu pryszakiu, franzuziszkame pavyzdį nugara, naujo gatunko kalnierium, vertes $5.00, atiduosime už..... **$2.98**

KLEIN BRO'S,

Atminkit gerai varda ir numeri, kad pataikit in Sztora. 795-805 S. Halsted st., Cor. Canalport Ave.

Naujas Laikrodnikas
S. J. MIRAUSKY,
3340 Fisk Str.,
KERTE 34tos
CHICAGO, ILL.

Taiso laikrodžius, laikrodėlius, armonikas, koncertinas ir visokius kitus muzikaliszkus instrumentus, auksinius ir sidabrinius daiktus. Dirba sziubinius ir kitokius žiedus ant orderio. Teipogi užlaiko krautuvę naujų laikrodžių, laikrodėlių, ir kitokių daiktų. Ant pareikalavimo siunczia savo tavorus į visas Amerikos szalis; visus savo tavaras guarantuoja. Reikalaujanti kokių daiktų raszykite ant virsz padėto adreso. (20—4

Dr. Leonard Landes,
Lietuwiszkas Daktaras.
134 E. 24 Ul., New York.
Garsingas gydytojas wyriszkų ir moteriszkų ligų. Mokinosi uniwersitete New Yorke; praktikawo ligonbucziuose: Wiedniuje, Berlyne, karaliszkoje mokykloje Londone, buwo pardėtiniu mokslo Lebanon, Ballevue, Port Graduale Hospital College ir t.t.

Usztikrina Iszgydyma

wisų slaptų ir paprastų ligų, kaipo tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą widurių, galwos, nepomietį, apalpimą, skaudulius, žaizdas, tynimą, moteriszkas ligas ir newaisingumą. Gydymui nerwiszkų ligų reikia naudot elektrikinias prietaisas.

Ligas Lytiszku Daliu

iszgydysiu į keles dienas, teipogi ligas pilwo, uždegimą žarnų, iszdžiuwimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies akių, ausų, nustojimą pajiegų ir tt. Iszgydymą užtikrinu kiekwiename atsitikime. Chroniszkas ligas gydau pasekmingai, ir slepemas ligas užlaikau slaptybėje.

Dr. Leonard Landes,
134 E. 24th St., Cor. Lexington Av.
Offiso walandos: nuo 9 ryto, iki 1 po piet; nuo 5 po piet iki 8 wakaro.
Nedėliomis: nuo 8 iki 10½ wal. ryto; nuo 2 iki 4 val. po piet.

Roda per Gromatas Dykai.

Užpraszydami gydyklas prisiuskite $1.00

☞ Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sweri ir apraszyk sawo liga, o asz prisiusiu gydyklas kuriomis iszsigydysi.

J. LESZCZYNSKIO
Lenkiszkai - Lietuwiszka
APTIEKA
3316 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Turi geriauses gydyklas nuo wisokių ligų; užlaiko wisokes Europines žoleles. Bobro mėsa, ruskas gywas dieles ir tt. Atsiszaukuslems per laiszkus ir apraszantiems sawo ligas, duoda rodas ir prisiunczia gydyklas per paczią arba per expresą.

Aptiekoje wisada randasi keli daktarai, teipogi per telefona gali paszaukti daktara kas tik koki nori.

Dr. M. P. Kossakauskas wisada aptiekoje.

Tel. Yards 709.

NERVITA

Sugrąžina nužudyta wyru stiprumą ir drauma.
Gydo impotencija, stabdo naktinia polucija ir wisas ligas ingautas per lasdykuma ar nestasrgumo. Szita gydykla sudrutina nerwas ir daugina krauja; priduoda weidui raudonuma ir sugrąžina žmogui jaunystia. Siunciame paczta už 50c baxeli, už $2.50 6 baxelius ir gwarantuojame iszgydyti, arba pinigus sugrąžinti.
Nervita Medical Co.,
Clinton & Jakson Sts., Chicago.
☞ Gaunama yra ir Aptiekoje Clark ir Van Buren S Chicago.

Dr. M. P. Kossakauskis,
3315 S. MORGAN UL.
Aptiekoje J. Leszczynskio, kožna diena nuo 10-tos iki 12-tos adynos priesz pietus.
CHICAGO. ILL

Wisi — wyrai — pas —

Baltrukoni!!
Rasite szalta alų, seniauses arielkas, wyną net isz Europos, o cigarus net isz Turkijos.
Atsilankykite po nr.
11 N. River Side St.,
Waterbury, Conn.

A. Sukurskis & Co.

Lietuviszkas
CIGARU FABRIKAS
Dirba Cigarus isz tikro Havanos tabako. Biznieriams dasiunczia į visus Amerikos krasztus už pigiausią prekę. Užlaiko geriausią tabaka ant papierosų, importuotą isz Maskolijos ir Turkijos.
Fabrikas: 1125 N. Maplewood ave.
Ofisas ir Krautuve: 3259 So. Halsted
CHICAGO.

Geo. M. Glaser, M. D.
Medicinos Daktaras.
Gydo wisokes ligas, turi geriausę praktika ligose moterių, waikų ir chroniszkose ligose. Teipogi geriausei atlieka aperacijas wisokiuose atsitikimuose,
867 32nd St., Chicago
OFISO WALANDOS:
Iki 9 ryto, nuo 12—2 po pietu ir po 6 wak
Telelonas Yards 885.

Kas prisiųs 35c.
Paczto markemis, aplaikys tuzina, 50c — du tuzinu, kas $1.00 — penkis tuzinus naujai pagerintos poperos gromatu raszymui, su naujais papuoszimais, apskaitymais, Paryžiaus kwietkomis ir naujos mados konwertais.
Adresas:
W. Kudarauckas,
Box 234 Lawrence, Mass.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima puikias Fotografijas; už tuzinę tiktai
$2.00
Ant wesiliu ir kitokiu reikalu suima Fotografijas kuopeikiausiai.

To Repair Broken Articles use
Major's Cement
Remember MAJOR'S RUBBER CEMENT.
MAJOR'S LEATHER CEMENT.